Biblioteca Universitatea Cluj Universitatei

VI. évf. 50. sz.

Oradea, 5695 Tébeth 8 1934 december 14

NÉPÜNK

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
ORADEA
Strada Iosif Vulcan No. 4.
Telefon: 440.

ZSIDÓ HETILAP
Szerkeszti: WASSERSTROM SÁNDOR

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Belföldön: Hitközségeknek és vállalatoknak 500, magánosoknak: egész évre 300, félévre 160, negyedévre 85 lei. Külföldön: 120—80, 45, 25 ck. 180, 95, 50 dinár. 25—13 Pengő. 10—6 Dollár.

Ismét kisért a denunciálás

Aktuális és ismét kisért a legcsunyább zsidó közéleti betegség: a denunciálás. Most Careiben (Nagykárolyban) ütötte fel fejét. De volt már másutt is. Lássuk csak Satumaren és más erdélyi városban is láttuk Ruszinszkóban és másutt is. Ez pedig olyan kétségbeesett rákfenéje a zsidó közéletnek, amely tragikus következményekkel járhat. Amikor egymás között nem tudnak megegyezni a hitközségi tagok, amikor több ben reflektálnak egy-egy tiszteletbeli állásra, legyen elnökség, vagy valami egyéb, vagy fizetett állásra, mint rabbistallum, vagy ehez hasonló, akkor valamelyik „párt" elmegy a hatóságokhoz és denunciál. Undorító rákfenéje ez a zsidó életnek és alkalmas arra, hogy a zsidóságnak örök időkre szóló és helyrehozhatatlan károkat okozzon.

Ime a carei eset: ügyészség jön és föbenjáró bünöket és csalárdságokat keres, kutat és vizsgál ki, csak azért, mert egy pártnak nem tetszik az, hogy ki ül a főrabbi székben. Hát nem égbekiáltó chilul hasém ez?

Két oka van ennek az elfajulásnak.

Az egyik: A felsőbb zsidó szervek tekintélye teljesen leromlott. Ha volna egy pártatlan magasabb fórum, amely valóban pártatlan volna, és felette állana a napi politika áskálódásainak, ha valóban létezne egy Legfelsőbb Törvényszéke minden zsidó közügynek, akkor nem volna olyan tragikus következményü minden kicsinyes összekoccanás, amely emberek közöti elöfordulhat és nem is megbocsájhatatlan „bün". De ez csak addig nem bün, és nem gonosz kihivása a sorsnak, amig zsidó zsidóval áll szemben. Talán azért, hogy vélt igazát védje, talán azért, hogy az ő elgondolásai győzzenek, holmi hitközségi kisebb-nagyobb csetepatékban. De amikor a dolgok ennyire elfajultak, amikor már valóságos élet halál harcot folytatnak egyesek, frakciók, „meggyöződések" egymás ellen, amikor egyik „csodarabbi" hivei a hatóságokon keresztül is gyülölik és üldözik egymást, akkor már a legerélyesebben kell felemelje tiltakozó szavát a nagy zsidó közvélemény és ennek közössége. Oda kell kiáltsa feléjük, hogy ezt nem szabad, ezt nem lehet, ez nem mehet igy tovább!

A másik ok: hogy épen ezek a szervek, amelyeknek az lett volna kezdettől fogva a hivatásuk, hogy felüálljanak a kisebb surlódásokon, gyakran önmaguk is edaadták magukat ezeknek a machinációknak. Megtörtént a multban az, hogy például a Központi Iroda jónak látta, hogy bizonyos helyeken és körülmények között támogassa egyes hitközségi tagok miniszteriumi közbejárását. Ugyanakkor, vagy rövidre rá, a legsulyosabban elitélte, ha azt olyanok tették, akik nem kaptak rá tölük erre előzetes engedélyt. Ez a mai demoralizációnak igazi és legfőbb oka. Nem lehet és nem szabad a zsidó közvéleményt demoralizálni és ha keressük az inditó rugókat, akkor vissza kell menjünk addig, amig megtaláljuk a bün eredendő forrását. Akkor és onnan kezdődött ez a tragikus folyamat, amelynek keserü utóhatása az is, ami most Careiben van. Rabbiknak kiutasitása, feljelentése csalásokért, meg egyebekért, kiszállások és bevizsgálások, mind azt hirdetik, hogy zsidó közéletünk beteg, nagyon beteg.

„Adjatok egy szilárd pontot és kiforditom sarkaiból a világot" — mondotta Archimédes. Egy uj zsidó közéleti Archimédesnek is ezt kellene most mondani. Adjatok egyetlen nem kompromittált zsidó fórumot és rendbehozzuk az erdélyi zsidó közéletet. De hol volna egy ilyen fix pont? Volna egy immaginárius pont — hivés abban, hogy a Legfelsőbb tilalmaivol nem szabad szembeszállani és nem árisunk embertársainknak ugy, hogy zsidó testvéreinket denunciáljuk. De ebben a »FIX PONT« ban is kétkednek, ebben sem biznak és ezért van az, hogy minden összeomlik. Morál, Hit és Becsület és jön helyette a feljelentések tömege, az egymás elleni ádáz harc az élet minden vonalán, amig a hatóságok undorral bár, de bele kell nyuljanak a zsidó közélet gennyes sebeibe, hogy azt csendőrrel és rendőrrel mossák ki.

Szégyenfolt — a zsidóság feltétlenül vitalitást mutató nép teslén.

Tizenegyezer hold földet vásárolt a cionista világszervezet Palesztinában

Jeruzsálemből jelentik: December 8-án kommünikét adott ki a palesztinai kormány, amelyben azt a zsidó világban nagy szenzációt keltő megállapodást igazolja, amely szerint az ugynevezett Hule-vidéken a Jewisch Agency politikai osztályának vezetője átvette a Hule vidékre vonatkozó koncessziót.

70.000 dunam, azaz tizenegyezerötszáz hold elsőrangu föld átvételéről van szó, amely az ország északi részében van, nem messzire a sziriai határtól. A szükséges munkálatok után ez a föld a legnagyszerübb termőfölddé változtatható, ami kiünő lesz mezőgazdasági telepitésre. Ez érthető is, mert a mocsaras föld, amely talán évszázadok óta viz alatt áll, olyan gazdag természetes alkaliékban, amely a földnek nagyszerü termőlehetőséget ad. A viz szolgáltatás is biztositottnak látszik és tekintettel arra, hogy a mocsárlecsapolásra megfelelő pénz áll rendelkezásre, egy-két éven belül *7000 zsidó család, tehát ujabb 40—50 ezer zsidó lélek letelepitése válik lehetővé Palesztina földjén.*

A megállapodás részletei szerint a föld egyrészén a jelenlegi arab földmüvesek, mint bérlők megmaradhatnak.

Körülbelül egy fél millió font (cca 400 millió lei) szükséges a munkálatok elvégzésére, azonban ez a pénz is biztositva van már, ugy hogy semmi akadálya nincs a nagy munka megkezdésének.

A tudósitás közli még azt is, hogy eddig ez a koncesszió, sziriai arab effendik kezében volt, akik ezt még a háboru előtti időkben a török kormánytól szerezték. Tekintettel arra, hogy a palesztinai kormány a koncessziót csak ugy irta át, hogy a lecsapolás és termőfölddé való átváltoztatás után egyharmadot a kormánynak vissza kell adni, ezáltal a költségek aránylag nagyon magasak lesznek.

A Népszövetség mandátum bizottsága is foglalkozott már az üggyel, amelyre Sir Arthur Wachoppe főkormányzó adott megfelelő felvlágositást.

Szomoru mozaikok egy nagy hitközség életéből

Hogyan kallódik el az oradeai (nagyváradi) orth. izr. hitközség intézményeitől elvont három és félmilliós bevétel

A közvéleményt nem lehet elszéditeni. A közvélemény sokkal józanabbul látja az eseményeket, amelyek az oradeai (nagyváradi) hitközségében lejátszódnak, semhogy sokat kellene hangoztassuk, hogy a jelen rezsimben semmi sincsen rendjén. A legutóbbi vasárnap délután 3 órakor kézbesitettek ki egy közgyülési meghivót, amely szerint ugyanaznap délután fél 7 órakor tartanak közgyülést. Ezen a közgyülésen azután a „kölcsönügy" került megvitatásra, az a kölcsönügy, amely a jelen rezsim okoskodása folytán odáig fajult, hogy amire még soha példa nem volt az oradeai orth. hitközségnél és talán más hitközségeknél sem: *lepecsételték a kasszát és lefoglalta a bank a hitközség minden jövedelmét.* Már a lakatosért küldött a végrehajtó, hogy hatósági erőszakkal felnyissák a vaskasszát, amikor leültek a bankkal tárgyalni. De mindezt az a „dafke" vezette, amely az egész klikk urelmát jellemzi. Ugy állitják be tehát a bankkal való megegyezést, mintha az egy „győzelem" lett volna, holott azt a vivmányt, amely szerint 100%-ot kell fizessenek 6 év helyett, 10 alatt, ezt békés uton, minden ilyen megszégyenités nélkül is elérhető lett volna. Ennek kapcsán ezen a törvénytelenül összehivott közgyülésen, amelyen a prominenes hitközségi képviselőtestületi tagok nagyrésze nem is vett részt: a klikk néhány tagja tömjénezte az ifju hitközségi elnököt. **71 képviselőtestületitag közül 40-en nem mentek el azért, mert legutóbbi 22 tekintélyes tag aláirásával rendkivüli közgyülést kértek, amelyet azonban mindenféle helytnemálló kifogással nem hivott össze az elnökség. Ezek a tagok most jogosan megbántva érzik magukat és nem mennek a hitközségi gyülésekre.** De vannak még, önmagukat és közvéleményt széditeni akarók, akik elhiszik az elnöki jelentésnek azt a passzusát, amely szerint ők jól gazdálkodnak és helyrehozzák a hitközség pénzügyi helyzetét. Ennek a helytnemálló állitásnak megcáfolására, dörgedelmes szavak helyett *álljon itt a még ma is érvényben levő zárgondnokság és néhány számadat, amely kellő értékére szállitja le a nagyhangu és üres állitásokat.* Igy például 1929-ben a hitközség 1,800.000 leit adott ki jótékonycélra, 1,300.000 leit az iskola támogatására, ami 1932-ig 1,000.000 leira redukálódott és 4,000.000 lei volt a tisztviselők dotációja, a különböző hitközségi intézmények szubvenciójára pedig 800.000 leit adtak ki.

Ezzel szemben mi ma a helyzet? *A cedoko számla az elmult évben összesen 300.000 leire redukálódott.* Tehát jótékonycélra nem adnak, aminthogy magánéletükben sem az elnök, sem a többi vezetők egyálta-

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

lán nem szokták adni. A tisztviselők fizetése ma 2.000.000 lei tehát 50 %-os leszállítás és az összes patronizált intézmények 320.000 lejt kapnak. A hitközség 16 osztályos iskolái egyetlen bani támogatást sem kapnak. Az így leredukált kiadások mellett, *a bevételi források ugyszólván nem romlottak, mert a gabella magasabb mint valaha is volt és bankadóságokat sem fizettek*, csak „konverziós" részletet, amely igen csekély összeg. Nem tudjuk ellenben hova fizették az egy milliót, amelyre az elnök oly büszkén hivatkozott a jelentésben. Aminthogy ilyen redukált költségelőirányzat mellett „gyerekjáték" volna adósságokat is fizetni, még nagyobb mértékben, ahogy ők teszik, illetve jelentik — hogy teszik. Mi nem vagyunk meghatva attól az émelyítő tömjénezéstől sem, amelyet például *Krausz* Sándor alelnök rendezett az elnöknek, aki többek között alelnök létére azt mondotta: „csak az elnöki jelentésből hallottam most, hogy milyen szép eredményt ért el az elnök az elmult évben" Szép eredmény-e, az ha az altruisztikus 3,500.000 lejes kiadás leépítéséből állítólag egymillió lei függő adóságot fizettek. És ezek után, hogy az elnöknek megadta ezen nagy érdemeiért, ami az elnöké úgy gondolta ehez még hozzátartozik az is, hogy megadja a „Népünknek" is a „szájaizét", mert nem tetszik Krausz Sándornak, hogy mi az igazságra rámutatunk és mindég csak az igazságra. *Lapunknak nem fáj az, ha támadják, főleg akkor nem, ha a mi missziónkban, amelyet mi vállaltunk, akarnak ilyen közgyülési szólamokkal leterrorizálni. Gyenge kisérletek ezek a tények az igazságok megdöntésére és az ilyen utszéli hangon előadott támadóhangu megnyilatkozások még megacélozzák a mi akaratunkat is, hogy csak tovább tárgyaljuk azokat a szomoru és minden tekintetben a legmélyebb demoralizációt jelentő eseményeket, amelyek nap mint nap lejátszódnak az oradeai hitközség életében.*

Egy »puritán« alelnök manipulációi

Hogy teljesen tisztán lásson a közvélemény mindenképen az oradeai hitközségben történő dolgokban, csak arra mutatunk rá, hogy *ne purifikáljon az a Krausz Sándor, aki nagy vagyona dacára, közcélokra soha nem adott egy banit sem, a szegény embereket egyszerüen kirugja és ami a legfontosabb: ne purifikáljon az, aki nem szégyelte magát a multban, hogy hitközségi alelnök létére üzletet kössön a hitközséggel. Aki buzát szállitott a pászkasütés céljaira és a hitközségnek 1933 január 30-án kelt 186-os számu kiutalása szerint a saját levélpapirján és pecsétjével ellátott számlázással, saját részére kiutalt 471.685 leit, amelyben 600 métermázsa buza, amelyet más cég 5.50-ért ajánlott meg, ő a nagy purifikátor Krausz Sándor gabonakereskedő és hitközségi „önzetlen" alelnök 6.25-ért és 100 m|m 6.75 ért számlázott, hozzáadva ehez külön 29.023-leit beszállitási fuvarként a fugyivásárhelyi malomba. Ezenkivül felszámit külön kamat és biztositási cimen 23 000 leit. A folyó évben azért nem tudott szállitani, mert Reich József v. hitközségi elnök erélyesen tiltakozott az ellen, hogy ő mint alelnök buzát szállitson. Ezen kivül, dacára annak, hogy ő gabonakereskedő, még jutalékot is utaltatott ki valakinek, amely látható a február 13 iki 302 sz. hitközségi kiutalásban. Tehát a jutalékot is, amely őt terhelte volna, a hitközséggel fizettette meg,*

Ennek a Krausz Sándornak nincs egyáltalán joga, hogy a Népünkről nyilatkozzon, akár jót akár rosszat. Előbb tanulja meg, hogy szokjon le a kapzsiságról és arról a suni kalmár-tempóról, amely szép lehet, amikor üzletről van szó — de nagyon viszataszitó és degusztáló, amikor közügyről beszélünk. Neki nincsen joga még ott sem ülni a hitközségi vezetőségben, mert a fenti adatok szerint az ő alelnöki „müködése" ilyformén sok sok pénzébe van a hitközségnek.

És ha már a mult évi pászkasütési ügyekről irunk, akkor álljon itt tanulságul — előre — hogy mit terveznek az ezidei pászka szezonra, hogy milyen panamák vannak már is és forrnak a közeljövő méhében. Akik ezt olvassák, azok tisztán láthatják, hogy ez az elnökség nem hogy „hivatása magaslatán áll" hanem ellenkezőleg a hitközség jövőjének szemponjából kimondott tragédiát jelent, mert a nagy terhekkel szemben, csak a maguk uralmának biztositására vonatkozó intézkedésekben gálánsak, amikor kortescélokat kell kiszolgálni, ellenben amikor a Jeszode Hatora szubvenciájáról van szó például, vagy a zsidó kórházról, akkor nagyon szükkebbüek.

A pászka ügy.

Mint minden évben, chanuka táján megkezdődik az „előkészület" a pászka-sütési szezonra. Ez az „előkészület" abból áll, hogy kiknek jusson *kovászos kenyér* a kovásztalan kenyerek sütéséből. Ez még nem volna baj. Csakhogy sok az éhes, amely „kenyérre" vágyik, s mert nincs más, abból akar élni legalább az év hat hónapjában, hogy mi zsidók 8 napig nem eszünk kenyeret. De még ez sem volna baj. Elvégre hadd keressen egynehány zsidó család, nálunk ugyis az a szokás, hogy vallási követelmények mezében mindég kenyeret kell adjunk sok zsidó testvérünknek, Lett légyen az egy chechser, vagy templombajárás vagy a hitélet bármely megnyilvánulása. Mondjuk: nem is ez a baj. *Keressenek zsidóink — a pászkán is, de mindent morálisan.* És ez hiányzik máris abból, amit az oradeai hitközség tenni szándékszik a pészachi pászkával. A mult évben is már kortesjutalmak bősége szaruja volt a pászkasütési jog kiadása, amely sok pénzébe került a hitközségnek. Ez abban nyilvánult, hogy nemcsak nem keresett, hanem effektive rá is fizetett arra a 6 waggon liszt feldolgozásába, amely „gyenge" kezekbe került. Ebben az évben a „szándék" jobbnak indult. Elhivták a régi tapasztalokkal rendelkező, anyagilag minden kritikát kibiró M. Á. kereskedőt, aki néhány éven át nagy szerüen elvégezte a dolgot. M. Á. alapos kalkuláció után kijelentette, hogy vállalja a pászka sütést per kilógramm 6 lejes egységáron, sőt a cirka egy millió lejt kivánó átmeneti inveszticiótól sem riadt vissza. Rendben is lett volna a dolog, ha el nem hivatják a hitközséghez és az elnök, valamint a köréjecsoportosuló Ullmann Ábrahámék nem tették volna azt a propoziciót, hogy nekik kevés a hat lej. *Nekik jobban „konvenál" a 6'50 es ár, csakhogy ebbe benne kell legyen akkor Weinberger is, akit akceptálni kell (Ullmann család) és Salzberger Ignátz is, akiknek a jövedelme a többletből lett volna fedezve.* Ezt azonban már nem vállalta M. Á. és inkább lemond a pászkasütés földöntuli élvezéséről. *Ez valóban immorális a közszempontjából, hogy drágább árat fizetessen a hitközséggel, azért, mert néhány embert bele kell kalkulálni a pászkába.* Ha igy gondolkozunk, akkor bebizonyithatjuk, hogy legalább 2000 olyan zsidó ember van Oradeán, akikre mindre ráférne legalább 50 bani per kiló pászka, már pedig tulzott árakat egy kiló pászkáért mégsem lehet kérni. Amint halljuk, erre „Dalesz & Co" cégbejegyzéssel ismét azok vállalják a pászkasütést, akiknek tavaly valóban szépen hozott ez az üzlet.

Azok vállalják, akik miatt a hitközség kasszájából az elmult évben is 100.000 leit meghaladó összeget kellett a pászkaüzemre ráfizetni, csak azért, mert ezek ugy a választásnál, mint azóta is »jó korteseknek« bizonyultak.

Ime igy ér egekig a jelenlegi hitközségi vezetőség puritán ügykezelése és gazdálkodása.

Ime ez a pászkaügy bevezető akciója. S ez a mai hitközségi vezetőség politikája. Adósságot fizetnek? Ezt sem hisszük, mert semmi adatot nem látunk rá. Ellenben igaz az, hogy egy hitközségnek nemcsak az a hivatása, hogy a rezsim korteseinek étvágyát — még hozzá nagy étvágyát — kielégitse, sem pedig az, hogy csak adósságot fizessen (ha fizet), amikor iskolájába nem vesz fel szegény zsidó gyerekeket, mert erre nem telik és igy a kisember gyereke nem járhat zsidó, hanem más iskolába és igy a zsidóság szemponjából oly fontos nevelésügyet „költségvetési egyensuly tételnek" lássa, nem pedig szivügynek. Aminthogy a Hinuch Neorim 300 gyermekéről is gondoskodni kell, mert mi más egy hitközségi vezetőségnek a feladata, minthogy támogassa mindazon intézményeket, amelyek fölött mint védő sasszárny kell álljanak. Nem engedhető meg, hogy a zsidó gyerm kek százai kallódjanak el és vesszenek el az ucca mocsarában, meg az idegen kulturáju iskolákban — a zsidóság számára, csak azért, mert a zsidó nevelésétől a nagyváradi orth. hitközség vezetőségének családi, kortesi, valamint leszegényedett előljárósági érdekelisége felszivja a hitközség anyagi energiáit

Ezzel szemben a mai vezetőségnél ezt ugy kezelik, mintha a hitközség egyébb sem volna, mint egy üzlet, ahol a hitet árusitják nagyban és kicsinyben, gabellacédulák és templomülések formájában, nem pedig, mint egy erkölcsi testület magasrendü hivatását. A bankkal szemben is ugy járnak el, mint egy konverziós ügyfél, a szerveket, amelyek hivatását jelentik a hitközség létének, egyszerüen elhanyagolják, ellenben az egyik Bucuresti járja, a másik lisztet szállit, az elnök pedig bitorolja a hitközség tulajdonát képező telket. A kortesek koncra lesnek — és még ők merik felemelni a szavukat lapunk ellen, amely hivatása legmagasabb fokát jelzi, amikor ezekre a bünökre bátran rámutat.

Kétségtelen az is, hogy a hitközség, mint a zsidóság nagy szociális közössége, köteles épen a mai rendkivüli viszonyok folytán, arról gondoskodni. hogy leszegényedeit és nincstelenné vált tagjai, megfelelő anyagi támogatásban részesüljenek. A magas adó, a nagy gabella és a pászkának felfokozott ára ezen altruisztikus munka szolgálatába kellene álljon.

— Zsidók Csehszlovákiában a statisztika tükrében. A prágai „Bné Brith Mitteilungblatt" igen tanulságos statisztikát dolgozott fel. Ennek a statisztikának adatai szerint: *Cseszlovákiában összesen 356.830 zsidó lakik,* azaz az államnak minden 41-ik lakója zsidó. A zsidóság nincs egyformán elosztva az egész köztársaságban, amennyiben Csehországban 1.07, Morvaországban 1.16, Szlovenszkóban 4.11 és a Kárpátaljában (Ruszinszkó) az összlakósság 14.14 százaléka zsidó A zsidók száma mindenütt fogyóban van. Ruszinszkóban ugyan számszerüleg megnövekedett a zsidóság, de a nem-zsidó lakosság percentuális szaporodása még nagyobb, ami azt jelenti, hogy a zsidóság ebben az országrészben is hátrányban van. Nagyon érdekes a statisztika, amely a férfiak és nők számának relációját tünteti fel. 1000 katólikus férfire 1102 nő esik és 1000 evanghélikus férfiura 1076 nő, 1000 zsidó férfiura azonban csak 1033 nő. Ebből tehát következnék a zsidó leányok kedvező férjhezmenési esélye. A valóság azonban sajnos, ellentmond annak, mert a statisztika tanulsága szerint a zsidóknál sokkal nagyobb a nőtlen férfiak, illetőleg hajadonok száma, mint a többi vallásfelekezeinél. Az özvegyek és árvák száma is nagyobb a zsidóknál, mint a lakosság többi részénél. Mi ennek az oka? Részben az, hogy a rossz gazdasági viszonyok mellett és az igények fokozása következtében a zsidó férfiak sokkal később nősülnek, továbbá az, hogy az életben való küzdelem náluk sokkal idegőrlőbb, mint a többieknél. Ezzel függ össze az, hogy a zsidóság a nagyvárosok felé törekszik. Csehországban a zsidók 60 százaléka lakik a nagyvárosokban, pedig 1920-ban még csak 44 százaléka. Prágában magában is a cseh zsidóságnak 47 százaléka lakik. A 356.830 zsidó közül, 204.427 zsidó nemzetiségünek vallotta magát, ami 57.3 százaléknak felel meg, az 1930 évi 53 9 százalékkal szemben. A csehszlovák nemzethez való tartozandóságát 87.489, a némethez 45.732, a magyarhoz 16.807 az oroszhoz 1086 és egyéb nemzetiséghez 1289 személy jelentette magát. A zsidó nemzethez való tartozást, Csehországban egyötöd, Morvaország, Szilézia és Szlovákiában több mint a fele, és Ruszinszkóban majdnem az összes zsidók vallották magukat. A legutóbbi népszámláláshoz viszonyitva a nemzeti zsidók az összes országrészekben felfejlődést mutatnak. Nagyon jellemző a magyar nemzetséghez való tartozandóság rapid csökkenése, ami Szlovenszkóban 60 százaléknak felel meg. Ezeknek egyrésze a cseh nemzethez csatlakozott. Nagyon érdekes, hogy nemzsidók is zsidónemzetinek vallotta magát. Igaz, hogy ez csak elenyésző számban történt és mindössze 2 ezreléket tett ki.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

HETI GLOSSZÁK

Pánárja világhegemonia homoszexuális tanyákon, gyilkoláson és mágiyákon keresztül

A fajkérdés körül vadul csapkodó hullámok morajlásából, — emelkedetten, szabadon és tisztán cseng a prágai tudományos akadémia hangja, amely a tények és a kutatás pozitiv valóságával száll szembe a meghamisitott fajelmélet képviselőivel. „Az európa-fajok egyenértéküsége és megnemesitésükhöz vezető ut" cimmel kiadott tanulmánya az elmélet, a logika és tiszta ész fegyvereivel halálra zuzza a német fajteoriát az értelem sikján, de arra már nem képes, hogy a mindennapi élet gyilkos iramát is legyőzze vele. Mert az erőszak csak addig veszi igénybe a tudományt, amig céljaihoz felhasználni. — A német erőszak azonban önmaga szüli a „tudományt". A német erőszak szülte az árjaelméletet és támasztotta fel sirjukból a nagymamákat, a mai német tudomány, közgazdaság és szociális élet legfőbb mozgatóit.

Csak néhol hangzik fel egy-egy bátor hang, amely keresztül töri a szellem börtöneinek rácsait és ki meri mondani az igazságot. Félix von Luschan, német antropológus egyike a szellem hőseinek, akik mindent kockára tesznek, ha a tudomány parancsa szolgálatra szólitja őket. Hős Félix von Luschan, ha a Harmadik Birodalom legégetőbb kérdéséről könyvet mer irni „Népek, fajok és nyelvek" cimen, amelyben ilyen tényeket szögez szemben a hivatalos német tudománynyal:

„Nincs önmagában alacsonyrendü faj. — Minden fajban vannak alacsony értékü egyének. — Egyes fajok között a külömbség erkölcsi és értelmi tekintetben sohasem lehet olyan nagy, mint a *fajon belül* az egyének közötti külömbség."

A német fajteoria tehát meghamisitja a valóságot, amidőn az árja fajt az összes fajok fölé helyezi és azt állitja, hogy *kivételes* hajlamokkal van felruházva. Erkölcsi érzésük a legmagasabb (lásd az internálótáborokat), értelmiségük a legfejlettebb (lásd Hitler Mein Kampf c. művét), hősök („szökésközben agyonlőve") és igazságosak (lásd az égő Reichstagot, továbbá Van de Lube meggyilkolását). Tipusuk Goebels, aki magas, szőke, kékszemü és homoszexuális. Vezérük Hitler, aki már nem magas, nem szőke és még csak nem is német. Az őrület stigmáját viseli magán az elmélet.

Igazságot kell azonban tennünk; az elmélet nem Hitlertől, nemcsak nem is a nemzetiszocialista párttól származik. Hitler csak annyit tett, hogy a már kész árut barnára festette és ellátta egy horogkeresztel. Azelőtt igy mondták „Deutschland über alles". Ma: Az árják mindenekfelett. Séma. Aminthogy séma az is, hogy „zsidó" és „szémita" gyüjtőnév alá csoportositanak minden alacsonyrendüt. *Az árja erkölcs borna uniformist és horogkeresztet hord. És minden, ami nem érdekeit szolgálja: zsidó.* A szerteágazó problémák igy igen egyszerüek. Ami nem árja — az zsidó. Ami nem horogkereszt — az ötágu csillag, vagy Mogendoved. Amig Németország rossz viszonyban volt Lengyelországgal, addig a lengyelek is zsidók voltak, — ma azonban már árják. Amig Oroszország tömegesen foglalkoztatta és importálta a német mérnököket és adta fel a milliárdos rendeléseit a nehéziparnak, addig kitünte ték azzal, hogy „nemzeti bolsevizmusnak" nevezték a szovjet rendszert. Mióta azonban maguk gyártják az ágyukat — zsidók lettek. Hogy ki zsidó, azt ma Goebels állapitja meg . . .

Árjaelmélet? Fajteoria? Ez mind csak álarc. Mögötte a nácizmus világhegemoniájának őrült grimásza vigyorog. Ez az értelme a fajelméletnek. A germánok, mint a legmagasabbrendü emberi faj, a világot akarják ezen a cimen hatalmuk alá hajtani. Nem is volna olyan rossz a Harmadik Birodalom határait az északi és déli sarkokig kitolni.

Csakhogy ebbe beleszól még az alacsonyrendü világ is. *A felsőbbrendü északi faj nem fog tudni a fajteoriánál többet alkotni. A művészetben, az irodalomban és a kancellári bürökben csak a kutyakorbácsok csattognak. Azok, akik alkoholgőzben, morfium barlangokban és homoszexuális tanyákon élték le életüket, a tudomány csarnokában is csak mágiyákat tudnak gyujtani . . .*

Szépséghiba

A londoni bojkottkonferencia erőteljesen dokumentálta, hogy a Harmadik Birodalom ellen nemcsak a világ zsidósága vezet „hadjáratot", hanem a nem zsidó kulturvilág is folytatja és folytatni kivánja a német gyártmányok bojkottját mindaddig, mig a horogkereszt el nem tünik a német horizontról.

A bojkottkonferencián természetesen szó esett Palesztináról is. Az angol munkáspárt után a palesztinai Hisztadruth is kijelentette, hogy hajlandó a német áruk bojkottjának élére állani. Örülnünk kellene, hogy végre a Hisztadruth is csatlakozott ahoz a fronthoz, amelynek megbuktatására eddig mindent megkisérelt. A Hisztadruth volt az, amely az egész világ csökkenő német importjával szemben, Palesztinában megsokszorozta a német áruk bevitelét. Végre tehát most már ő is azok közé állott, akik megbélyegzik önmagukat eddigi politikájukat.

Ilyen öntudatos lépésekre csak emelkedett szellemek határozhatják el magukat. Belátni azt, hogy nem szolgálták a zsidóság érdekeit. Legutóbb Jabotinsky és Ben Gurion tettek hasonló emelkedett politikáról tanuságot, amidőn megkötötték a lehetetlennek tetsző békét. Most a Hisztadruth kötött békét a német bojkottfrontal, amelylyel eddig szembenállott. Sőt egyenesen élére állott a bojkottmozgalom vezetésének.

Ha a szépséghibától el is tekintünk, amely a bojkott ellenségéből, a bojkott vezérévé avanzsált Hisztadruth tettét kiséri, meg kell vallanunk, hogy nem tetszik nekünk egészen a palesztinai munkáspártnak ez a lépése. Jobban szerettük volna, ha csak egyszerüen beáll a frontba és nem veszi át az ülközet vezetését. Jobban szerettük volna, mert igy féltjük a palesztinai bojkottot. A transferegyezmény még mindig életben van és a Hisztadruth ahoz is lekötötte magát. A palesztinai bojkott nincs jó kezekbe. Mert nem lehet egyszerre a német áruk importját propagálni és harcolni is ellene. A Hisztadruth mai példátlan oportunus politikáját a minden áron való posszibilitás uralja és ha egy párt már itt tart, ha már nem ura a szavának, ha mindent vállal elvben, hogy a gyakorlatban az ellenkezőjét tegye, akkor ott már nemcsak szépséghibák, hanem sokkal sulyosabb bajok vannak. A Hisztadruth kezében, a palesztinai bojkott már eleve halálra van itélve . . .

Mit tesz Hitler a zsidó vallási érzés érdekében? — Berlinnek eddig páratlanul álló Chanukája

A „Berliner Rundschau" irja: „Soha a zsidók történetében nem ünnepelték meg ugy a zsidók a chanukát, mint ebben az évben." Ezt irja a „Rundschau" legutóbbi száma. Mi nem hisszük ugyan, hogy „soha" nem ünnepelték volna meg igy Chanukát a makkabeusi idők óta, csak jellemző, hogy a berlini zsidó lap mit vesz most — Berlinben észre. Mi ugy gondoljuk, hogy Varsóban, vagy Lembergben, esetleg New Yorkban, ünnepelték már ugy meg chanukát, mint most az idén. De Berlinben talán még nem? Ami érthető is. Mert eddig azt hitték a berlini zsidók, hogy csak a Niebelungok azok, akikért érdemes „schwärmolni". A német történelem hőseiért, Herrmanért, akiről oly szenzációs részletet ir Lion Feuchtwanger az „Oppenheim testvérek"-ben. A Makkabeusok igazi zsidó hősök voltak — és erre Hitleréknek kellett felhivni a berlini zsidók figyelmét. De nem tagadjuk, *alaposan* felhivták a figyelmet, mert amint irják, chanuka napjaiban sok-sok ezer zsidó kereste fel

---

Egy rabbi az internálótáborban.

„HALÁL A ZSIDÓKRA!"

Az oranienburgi tábor rémségei.

Ujra egy tanu. Aki rabságban volt, szenvedett, látott és feljegyzett mindent. Egyike azoknak, akik megszabadultak, akik élve kerültek ki a horogkereszt fojtogató öleléséből. Neve: Rabbi Max Ábrahám. Oranienburgban volt internálva. Most Teplitz Schönau ban (Č. S. R.) él és kiadta emlékiratait. Amit látott, amit keresztül élt és amibe elpusztult, mégha élve került is ki az S. A. banditák karmai közül. Rabbi Max Ábrahám csak szürke szavakkal irta meg élményeit. Ezek a szavak azonban lángolnak és az emberiség hitéhez, lelkiismertéhez kiáltanak.

„Halál a zsidókra" — ezt a cimet adta a rabbi könyvének. Még ezt is csak feljegyezte, még a cimbe sem vitt bele semmi eredetit, egyénit, semmi költött dolgot. „Halál a zsidókra" — kiáltják a nemzetiszociálista fenevadak és Rabbi Max Ábrahám feljegyezte. Most mindenről beszámol. Könyve egy hatalmas kiáltás. Borzalom, rémség, kin, megalázás, szenvedés, fájdalom, — csak *szürke* szavak a *barna* valósághoz képest. Az ideges eknek talán nem tesz jót, de az igazságot elhallgatni, annyi mint részesei lenni a bünnek. És Rabbi Ábrahám Max nem hallgat el semmit.

Megkezdődik a kálvária

Rabbi Max Ábrahámot még 1930-ban, Hitler uralomra kerülése előtt sulyosan bántalmazta egy SA. legény, ugy, hogy hosszu ideig a kórházba kellett feküdnie. Az SA fiut 3 havi fogházra itélték annak idején. A Harmadik Birodalom beköszöntése után a terrorlegény elégtételt vett magának. Megtámadta társaival Max Ábrahámot és addig verték, mig eszméletlenül esett össze. Egy cellába tért magához, ahol 20 SA. fiu volt. Rabbi Ábrahám Max martiriuma ezután kezdődött el.

Három más zsidó fogollyal együtt a latrinákhoz vitték, hogy azokat kitakaritsák. Az SA. legények szüntelenül verték gummibotokkal. Társainak is gummibotot adtak hogy verjék őt. Arno Glas zsidó fogoly megtagadta ezt a parancsot. De rémes kinzások után mégis ráállott, hogy teljesiti a parancsot. Felváltva kényszeritették ezután a zsidó foglyokat, hogy szüntelenül üssék a rabbit. Egész nap nem kapott enni. Majd két órai autó ut után megérkeztek Oranienburgba. A következőket Ábrahám Max rabbi irja.

»Inkább a halál, mint a kegyelem«

„Ha azt hittük, hogy kissé lélekzethez jutunk, akkor tévedtünk. Krüger rohamparancsnok vett bennünket pártfogás alá. Marstempóban hajtatott bennünket a táborból a közeli erdőbe. Legjobb asszisztense Stahlkopf volt, akinek arcáról lelátszott a bestialitás és közönségesség. Már számos emberélet vére tapadt kezéhez. A fogház nyilvántartásában azonban ezek, mint természetes halottak voltak nyilvántartva. Stahlkopfnak igen kedvére való volt, hogy egy igazi rabbi került az internáló táborba. Krüger és Stahlkopf azzal fenyegettek, hogy szilánkokra törik a csontjaimat, ha magamat Ábrahámnak nevezem és nem *rabbinak*. A szüntelen kinzásoktól már nem tudtam semmiről sem számot adni. De mindezek ellenére nem használt semmi fenyegetés. Már szivesen vállaltam volna a halalt is, de jajszóra, vagy kegyelemre nem nyilt a szám. Hiába volt minden kisérlet, hogy megtörjenek. A revolvert a halántékomhoz szögezték és háromig számoltak. Aztán eldördült egy lövés a fülem mellett . . . Nem öltek meg, mert látni akarták, hogy kegyelemért nyujtom kezemet. Krüger és Stahlkopf nem vártak ennyi kitartást és öntudatot egy zsidótól. Kegyetlenkedéseik tehát még fokozódtak. Stahlkopfnak fénylettek a szemei. Igen, ez valóban az ő esete volt. Egy igazi rabbi, akit elintézhetett . . .

Gyermekek a táborban

Az oranienburgi lagerben összesen 55 zsidó volt, közöttük 39 gyermek, akiket egy nevelőintézetből szállitottak a táborba. A zsidó nevelőintézetben egy éjszaka megjelentek az SA. fiuk, kiragadták az ágyból a gyermekeket és az egyik szalmazsák alatt revolvert és kommunista röpiratokat találtak. A röpiratok és revolver azonban nem volt a

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

a berlini zsinagógát. Berlin W. a hires berlini gazdag zsidók negyede ugy ontotta a zsidókat, hogy nem férték be a templomokba. És akik nem férték be — óh mily valóban csodás eset — nem mentek haza, hanem felkerestek más templomokat Boldog volt az, aki csak egy állóhelyen szoronghatott és onnan hallgatta a rabbik prédikációját és a chanuka mécsek meggyujtását. Az üzletember pedig arról számolnak be, hogy rendkivül sok ajándékot vásároltak a zsidók chanukára. (Régebben bizonyára karácsonyra!) Ahol a chanuka-gyertyatartókat árusitották, ott minden elfogyott. Minden család beszerzett gyertyatartókat, ahol ez még sohasem volt, vagy talán már nem volt. A gyermekek meg külön nagy ünnepet éreztek ebből az inkább nemzeti, mint vallási ünnepből. Az ifjuság tolongott az első sorokban, hogy ott legyen az istentiszteleteknél. A német zsidó ifjuság büszke lett a Makkabeusokra. A szegény, eddig általuk elhanyagolt zsidó hősökre. Rájöttek, hogy nekünk különb hőseink vannak, mint a náciknak. És régebbiek. Sokkal öregebbek és nemesebbek. Ők már akkor ünnepelt nemzeti hősök voltak, amikor még a teutoburgi őserdőkben a Votánok Sigfridek félvad módra rohangáltak. A német zsidóság önmagára talált, ahogy ez a berlini hirből kitünik. S talán ez az egyetlen nagy plussz, ami a hitleri rémuralomból áldásos a zsidó jövőre nézve.

Erdély és India

A romantika még nem halt ki egészen az élet minden kinzó realitása ellenére. Erdély és India nem fekszik igen közel egymáshoz, a romantika valóságromboló ereje azonban mégis összehozta őket egymáshoz. Friedmann Florica és Bubaklew Manoboi meg szerették egymást és amint az nem a mesében, hanem a modern életben van, házassággal pecsételték meg szerelmüket, bár a Florica erdélyi zsidó kislány és a Bubaklew Manoboi Sahov indiai állam trónjának várományosa.

A gödöllői cserkész jamboreen ismerték meg egymást. A Florica és Bubaklew. Aztán az egyik visszatért Erdély bércei közzé, a másik visszahajózott a titokzatos Indiába Levél jött, levél ment, aztán ment végül maga Florica is. Most tartották meg Párisban nagy ünnepségek között az esküvőt, majd együtt utaznak Indiába, ahol a kis Friedmann leány rövidesen férje oldalán elfoglalja Sahov trónját. A Friedmann leány indiai fejedelemnő lesz.

És miatt Florica szövi az élet szines álmait a maharadzsa oldalán, addig atyja beszakitott a ruhájába és anyja szeméből nem apadnak el a könnyek. Meghalt a Florica. Igen az ő számukra meghalt az indiai fejedelemnő. Nekt egy Florica leányuk volt, akinek kezét a szülők már odaigérték egy szentéletü fiatal rabbinak. Ekkor még ők szőtték a szines álmokat. Nekik ragyogott fel büszkén és boldogan szemük, ha rágondoltak, hogy milyen tisztesség éri egyetlen gyermekük. De most velük együtt a rabbi is beszakit ruhájába. Az ő számára is meghalt a Florica.

Csak a maharadzsa és India számára él tovább. Romantika? Florica számára talán igen, de itt Erdélyben, Friedmann bácsi nem ismeri ezt a szót. Ő csak azt tudja, hogy megrázó véres tragédia érte és meghalt egyetlen Florica leánya egy indiai maharadzsa oldalán . . .

Hadüzenet Palesztinának . . .

Van egy humor rovatunk és oda talán szintén beillenék ez az alább elmondandó eset, amely megkoronázza mindazt, amit eddig az oradeai hitközség jelenlegi elnökéről elmondottunk. Ullman István, a 33 esztendős „bébyelnök" nyiltan hadatüzent az épülő Szentföldnek. Hogyan? kérdezhetik erre a nyájas olvasó. Ugy, hogy a hitközség iskolája szép és nivós chanukka ünnepélyt rendezett ez évben is, amint teszi ezt évtizedek óta. Lezajlottak a kisfiuk szavalatai, beszédei és zeneszámai és amikor a müsor végére értek, akkor szokáshoz hiven, az igazgató felállási intett, hogy az intonált Hatikvaht a közönség állva hallgassa végig. És ekkor jött a hadüzenet. Ullman István és öreg 70 éves leibgardistja Freund Lajos, amint kezdték a Hatikváht — *leülést intonáltak.* Intettek a közönségnek hogy csak üljön le és inzultálja az épülő ország hymnuszát. Természetesen a közönség jóizlésü része, meg a tanulóifjuság állva énekelték végig, csak az oradeai hitközség jelenlegi elnöke köpte szembe, vágta arcul milliónyi zsidónak vágyát, halálos erőfeszitését, nagyszerü épitőmunkáját és világraszóló gyönyörü, valóra vált tettét. Kétezer éve nem alkotott olyan imponálót és nagyot a zsidóság, mint épen a jelenlegi palesztinai épitéssel. Mindenkinek imponál. Tizenhatmillió zsidó álma, erőfeszitése csodálatra ragadja az angol kormányt, de még a náci lapokat is. Becsületet szerzett a zsidó névnek és népnek — de az Ullmann gyerek nyiltan odadobja a keztyüt és *hadatüzen* az Erecnek.

Voltak ugyan ilyen „nagy fiuk" a jelenlegi Németországban is. Ma boldogan rohannak oda, abba az oré miklotba, amelyet nem becsültek. Bizonyos, ha a drohobici naftaforrások egyrésze nem buzogna Ullmann Istvánkának, akkor nem volna olyan szemtelen — egy egész nép nagy céljával szemben. „Palestina wird sich kratzen!" azért, sőt ennek dacára épülni fog, ha U. I. és F. L. le is ülnek. Sőt le is feküdhetnek, ahova akarnak, Palesztina beragyogja majd a zsidó horizontot. Csak üljön István, ami nála családi tradicló, csak üljön — fog még ő is haptákba állani Palesztina előtt. Feszes vigyázz állásba és nem demoralizálni egy iskola tanulóifjuságát. Palesztina kibirja majd ezt is.

Ez az arculcsapás annál is inkább felháborito, mert tudvalevő dolog, hogy az oradeai hitközség tagjainak nagyrésze a jisuv erec jiszrael eszméjének, — legyen az cionista, mizrachista, vagy bármilyen más frakció, — fellétlen hive és ezeket sértette meg ez a két ember, akik közül az egyik, Ullmann István még most is bitorolja a hitközség lelkének egy részét, mig a másik, Freund Lajos a multban is és jelenleg is többizben igénybe vette a hitközség anyagi támogatását. Tehát a zsidó közösség (a cionisták pénze is többek között) pénze jó. *Ami pedig a legérdekesebb és legszomorubb, hogy azokra a cionistákra, mizrachistákra, — akik évtizedek óta állitólag lelkes Cion hivek, — támaszkodva, követik el Ullmanék a magasabb zsidó ethikával szemben otromba támadásaikat. Ezek pedig hallgatással türik, erösitik és némán szankcionálják ezeket a sértő tulkapásokat.* Szomoru, hogy ilyenkor hallgatnak akkor, amikor elvük lábbaltiprásáról van szó, ellenben ott folytatnak éles harcot, ahol arra nagy szükség nincsen.

A saar-vidéki nemzetközi katonaság és a zsidók

A Saar-vidék, amely ma a világpolitika homlokterében van, 5000 zsidót számlál. Nem sok, ha tekintetbevesszük, hogy körülbelül 7—800.000 lélek lakja. Pontosan megfelel annak a százalékaránynak, amely Németország többi területén a nem zsidó és zsidó lakosság között fennáll. Ez az 5000 zsidó sulyos dilemma előtt áll. Január 13 án lesz a népszavazás ezen a területen, amelyet a Népszövetség rendez, a versailles-i békeszerződés alapján. Eltelt a megszabott 15 esztendő és most a Saar vidék lakossága dönteni fog, hogy hova akar tartozni. Akarja-e a statusquo t, azaz a mai helyzetet ujabb hosszabb időre, vagy pedig Hitler-országhoz akar tartozni. Ha van bátorságunk szembenézni az eseményekkel, akkor számolnunk kell azzal, hogy a németek javára dől el a mérkőzés. Egyszerüen azért, mert hiszen a lakosság zöme letagadhatatlanul német nemzetiségü. De mit csináljon az 5000 zsidó? Szive, érzelmei, érdeke azt parancsolja, hogy ne szavazzon Hitlerre. De akkor jöhet a megtorlás. Az a gyülölködő szellem, amely pokollá tette és teszi 550.000 zsidó életét, akik még mindég a nagy nyomás alatt élnek. 5000 zsidó naponta gondterhesen hajtja álomra fejét. Sokan előre levonják a konzekvenciákat és igyekszenek elmenni. De ez kicsiny szám az ottmaradókhoz képest. Most jön a hir, hogy 5000 főnyi angol és olasz nemzetközi katonaságot küld ki a Népszövetség a rend fenntartására. *Egyelőre* tehát megnyugodhatnak a kedélyek. *Egyelőre* rend lesz. Igy valahogy a saar-vidéki 5000 zsidó nem kell attól féljen, hogy *holnap* mi lesz? Holnap nem — de mi lesz holnapután? Mi lesz, ha ez a hadsereg eltávozik? Ha Hitlerék jöhetnek és megkezdődik a „véres kések éjszakája?" Ökölbeszoritul minden kéz, amikor a tehetetlenségre gondol, amely megüli sokmillió zsidó lelkét és a demokratikus zsidó közvéleményt, ha ezekre a martirokra gondol. Ötezer testvérünk néhány hétig, vagy hónapig nyugodtan alhat. Minden egyes zsidóra jut egy angol, vagy olasz katona. De mi lesz, ha jönnek az SS. legények? Ha Hitlerék bevonulnak? Mi lesz? . . .

szalmazsák alatt, mielőtt a házkutatás megtörtént volna. Az SA. emberek csempészték be, hogy jogcimet találjanak a gyermekek internálására. Rettenetes kinzások között kényszerítették a gyermekeket, hogy beismerjék kommunista tevékenységüket és azt, hogy a „talált" revolver egyik társuké volt. A gyermekeket borzalmas veréseknek vetették alá és a legmegalázóbb munkát végeztették velük. A rohamparancsnok kijelentette, hogy mi zsidók csak a legpiszkosabb munkára vagyunk jók. Nekünk kellett a latrinákat állandóan tisztán tartani, amit a foglyok ezrei használtak. Reggeltől estig ez volt a munkánk. Egy este megjelent a munkahelyünkön Stahlkopf és igy kiáltott rám: „Egy ronggyal akarod te disznó zsidó, te rabbi, a klozetet tisztára mosni? Használd ehez mocskos ujjaidat! . . .

Szeresd felebarátodat

Közeledtek a nagy zsidó ünnepek . . . Ekkor már a papenburgi táborban voltunk. Roshasono első napján, a hajnali órákban, mi az uj foglyok külön parancsra marsoltunk az udvaron hosszu órákig. Egy trágyagödör előtt megállt parancsoltak. Le kellett ereszkednünk a gödörbe és ott felsorakozni. Engem kiragadtak társaim sorából és a gödör közepére állitottak. Aztán leszólt hozzám Everling SS. vezető: „Igy rabbikám, most pedig tarts istentiszteletet." Nyugodt hangon válaszoltam: „Egy trágyagödörben nem tartok istentiszteletet."

Everling kihozatott a gödörből — gummibot, bikacsök, szöges bakkancssarok, — és eszméletlenül terültem el. Csak két óra mulva tértem magamhoz. Délután ujra visszavittek a trágyagödörhöz, ahol társaim már délelőtt dolgoztak Everling ekkor felszólitott, hogy beszédet tartsak a zsidóságról és más vallásokról. Megkezdtem:

„A zsidó vallás, mint a többi felekezet is a tizparancsolaton nyugszik és azon az örökszép bibliai mondáson: „Szeresd felebarátodat, mint tenmagadat . . ."

Everling itt félbeszakitott: „Hallgass disznó! Majd mi kioktatunk téged arról, hogy mi a felebaráti szeretet."

Ujra véresre vertek. Lázas lettem és görcsöket kaptam. Testem csupa seb volt. Nem tudtam sem feküdni, sem ülni, sem állni. Szörnyü éjszakám volt, tele kegyetlen lázálmokkal. Másnap reggel rendkivül válságos állapotban szállitottak a betegállomásra. Itt nemzsidó szociáldemokrata és kommunista foglyokkal kerültem össze, akik önfeláldozással segédkeztek gyógyitásomban. Bajtársi segitségüket sohasem fogom elfelejteni. Amidőn lomkipurkor, rendkivül gyenge állapotom ellenére is böjtöltem, estére könnyü ételekről gondoskodtak.

Két hétig feküdtem a betegállomáson. Később tudtam meg, hogy napokig komoly életveszedelemben voltam."

* * *

Néhány rövid kis kivonat Ábrahám rabbi könyvéből, aki sohasem vett részt politikai akciókban, csak egy kötelességet ismert: Hiven őrködött mindig hitközsége szellemi és lelki élete felett.

A kommentárt végezze el maga az olvasó.

— **Cur-Salom parcellákat vennék.** Részletes ajánlatok kéretnek „Rachel" Poste-Restante, Mociu, jud. Cluj czimre.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

HIREK

A szerkesztésért és kiadásért felel:
WASSERSTROM SÁNDOR
A „Népünk" cikkeinek utánnyomását csakis a forrás megjelölésével engedjük meg.

Naptár 5695

Péntek: Tébeth 8, december 14.
Szombat: Tébeth 9, december 15.

Heti szidra: ויגש
Heti háftóra: ויהי דבר ה׳

Szombat kezdete:

üzlet bezárás 3.55
gyertyagyujtás 4.05
Istentisztelet kezdete 4.10
Szombat befejezése 5.10

Vasárnap december 16-án עשרה בטבת
(Tébéth 10. böjt.)

Franciaország nem tür zsidógyülöletet

Herriot, a volt francia miniszterelnök és a jelenlegi miniszterelnöki helyettes a new yorki „Der Tog" zsidó lap szerkesztőjének a következő felvilágositást adta: „Ha Franciaország reakcionáriusai ismét felemelik fejei ket, ha a fajleölüt megkisérlik diskuszió tárgyává tenni és a Dreyfus pört megint előráncigálják, akkor mi baloldaliak egy olyan leckét fogunk nekiek adni, amiről meggyőződhetnek, hogy Franciaországban nincsen helye az antiszemitizmusnak.

A zsidók teljesen egybeolvadtak a franciа nemzettel és lojálisan dolgoznak együtt velünk minden vonalon. Fiaik, a mi fiaink kal együtt véreztek a csatatereken. De ez nemcsak a legutóbbi világháborura vonatkozik, hanem az összes csatatérekre 1789 óta, amikor a zsidók egyenjogositva lettek. A francia kultura zsidó adományokkal gazdagodott és ezen ajándékokért mi köszö nettel tartozunk nekiek.

Emberek és szervezetek, akik a fajkérdés felvetéséval, a francia nép közzé éket akarnak verni, azok a tüzzel játszanak. Azért, mert a demokrácia toleráns, ugy látszik, hogy ezek győzelmesen haladnak előre. Azonban kijelentem, hogy egy sabotage a demokratikus alap principiumok ellen, a legélesebb ellentállásra fog nálunk találni és *sohasem fogjuk megengedni, hogy zsidó polgártársaink bántódást szenvedjenek, amint az más országokban történik.*

Ha a reakció a szavaktól a tettek mezejére fog lépni, akkor az a francia többség radikális ellentállására fog bukkanni, aki vérével fogja megpecsételni ideáljait és a „szabadság, egyenlőség, testvériség"-et diadalra vinni. A zsidóság, társadalmunk alkotó részét képezi és aki őket megbántja, a nemzeti szuverénitást támadja meg. Ennek pedig nem szabad megtörténni."

— **A lengyel parlament zsidómentes.** Mint Varsóból jelentik, a lengyel ujságok, közötük a félhivatalos „Ilustrowam Kurjer Codziemi" arról adnak hirt, hogy még a tél folyamán egy ujabb választási tervezetet nyujt be a kormány ugy a Sejm, mint a Szenátus elé, amely teljesen megváltoztatja az eddigi választási rendszert. Ez a tervezet megszünteti a proporcionális választást és bevezeti angol mintára az abszolut többségi systémát. Ha ez a terv valóvá válik, akkor a jövőben egyetlen zsidó tagja sem lesz a Sejmnek és a Szenátusnak, mert nincsen egyetlen kerület sem, ahol a zsidóságnak abszolut többsége volna. Az első lengyel Sejmben a zsidóknak 32 képviselőjük volt, ami ténylegesen megfelelt a zsidók népesedési arányszámának. Amikor aztán ujabb kerületi beosztást foganatositottak, ahol a zsidóklakta városokat a tulnyomóan földmüves kerületekhez csatolták, akkor a zsidók képviselete leapadt hatra, mig a Szenátusban már akkor sem jutottak egyetlen képviselethez sem.

Palesztinába akar utazni?

Forduljon azonnal a *„Levant"* utazási részvénytársasáphoz, Bucureşti, Strada Smârdan 11, vagy az ország különböző városaiban lévő képviseletelhez, amely Önnek egy kényelmes, biztos és rendkivül olcsó utazást biztosit.

LEVANT

utazási részvénytársaság
Bucureşti, Str. Smârdan 11. Telefon: 329—83.
Képviseletei:
Cluj, „Hermes", Cal. Reg. Ferdinand 13. **Oradea,** Str. N. Filipescu 13. **Sighet,** Piaţa Unirei 25 **Petroşani,** Strada Budai Deleanu 1. **Huedin,** Kohn Jicchák **Satumare,** Katz Heinrich. **Dej,** Izsák Samu.

— **Halálozás.** Az ipolysági *Kulka* családot mélységes gyász érte, gyermekük a 4 éves Verike hosszu szenvedés után történt elhunytával. A drága kis halottat december 5-én helyezték a ipolysági izraelita temetőbe nyugvóra.

Mégis megtartják a zsidó Világkongresszust az 1935. évben. Azon hirekkel szemben, hogy a zsidó Világkongreszusának terve teljesen el lett ejtve, az I. T. A. Párisból a következőket jelenti: *Az American Jewish Congress állásfoglalása, semmiképpen sem jelentheti a zsidó világkongreszus feladását,* amint azt a sajtó állitja. A határozat sokkal inkább azon óhajának ad kifejezést, hogy a világkongreszusnak nagyobb reprezentátiv erőt adjon. Ezen célt szolgálják azon tárgyalások, amit az American Jewish Comité, a Bné Brith és más zsidó organizációkkal folytatott, akik eddig a világkongresszussal szemben foglaltak állást. És amennyiben ezen tárgyalások 1935. február 1-ig eredményre nem vezetnének, akkor jövő év április 28-án az American Jewish Congress feltétlenül megejti a választásokat és kiküldi delegátusait a világkongresszusra. Amint az előadottakból kitünik, ezek a tárgyalások semmikép sem befolyásolják az európai világ kongreszusi előkészületeket, amely a genfi határozat értelmében lesz keresztülvive, 1935 év folyamán a választások feltétlenül meg lesznek tartva és a kongreszus egybe lesz hiva.

— **A lengyel jesivák pernyertesek lettek a francia kormánnyal szemben.** Mint ismeretes a néhány évvel ezelőtt elhunyt Prof. Ghawkin multimilliomos aki egykor jesiva bocher volt Lengyelországban, 80 milliós vagyonát a lengyelországi jesivákra hagyományozta. A franczia kormány a végrendeletet megtámadta és nem engedélyezte az örökség kifizetését. Az érdekelt jesivák erre pert inditottak a francia kormány ellen, amit most jogerősen meg is nyertek és igy a 80 millionyi alapitvány kamatai rövidesen kifizetésre kerülnek. A berlini Joint, ahol a végrendelet letétbe volt helyezve, most táviratilag értesitette az érdekelt jesiva vezetőségeket, hogy a 3 éven keresztül visszatartott 90.000 Dollár kamat rendeltetésének lesz átadva.

— **Lakásperek Németországban a vágatási tilalom miatt.** Legutóbb Breslauban tárgyalták le azt a pert, amely akörül forgott, hogy tartozik-e egy hitközség tovább bért fizetni helyiségekért, amelyek kizárólag vágatási céllal bérelttettek ki, miután melegvérü állatok vágatását, azok előleges kábitása nélkül, 1933 április óta Németországban betiltották. Több fórumon tárgyalták már a pert, mig végül a végső fokon ugy határozott a biróság, hogy a vágatási tilalom miatt nem kell tovább a bért fizetni az illető hitközségeknek.

— **A Németországból kimenekült zsidók üldözése.** A német munkásfrontnak, amely állitólag a német nemzeti szocialista érzelmü munkásság érdekeit tartja szemelött, felhivása jelent meg a „Der Deutsche" c. lapban. Ebben a felhivásban arra figyelmezteti a német munkásságot, hogy ne menjen el olyan külföldi vállalathoz szakmunkásként, amelyet Németországból kimenekült zsidók alapitanak, mert ott amugy is csak addig tartják őket, amig másokat be nem tanitanak a magunk szakmájára.

— **A Hindenburg főiskola teljesen zsidómentes.** A nürnbergi Hindenburg főiskola jelentette a legfelsőbb diáktanácsnak, hogy táviratilag közölte Streicherrel, hogy a Hindenburg főiskola végleg zsidómentes lett.

— **Házasságokat legnagyobb titoktartással** és a legbiztosabb eredménnyel közvetit, a széleskörü összeköttetéssel rendelkező „MIREA" iroda, Cluj, Reg. Ferdinand 116. Telefon 142.

— **Kettős családi ünnepség.** Kedves családi ünnepségben volt része a cluji (kolozsvári) zsidóságnak mult hó 20-án, *Flohr Dorian*, a Zion Loyd cluji központjának volt vezetője, aki az elmult héten alapitotta meg a *„Lloyd Orient"* utazási irodát és akit, mint lelkes cionistát ismernek országszerte, házasságot kötött Farkas Irénnel, Farkas M. kereskedő, a cluji zsidó társadalom közkedvelt tagjának bájos leányával. — Ugyanakkor hugát *Flohr Sárikát*, Flohr Jakab (Cernăuţi) kedves és szép leányát eljegyezte sógora, *Farkas Jenő* a cluji aranyifjuság szimpatikus tagja.

— **Zsidók a vatikáni egyetemen.** Róma. A napokban tartották meg a pápa védnöksége alatt az első katholikus világkongresszust, amelyen főleg a római jognak, a világ különböző egyetemein való tovább tanitását tárgyalták. Elhatározták egyben, hogy egy pápai akadémiát létesitenek, amelyen kizárólag a római jog tanitásával fognak foglalkozni. Ezen akadémiára valláskülönbség nélkül fognak felvenni hallgatókat, ugyszintén valláskülönbség nélkül fognak tudósok is előadásokat tartani. „Igy tehát elérkezik rövidesen azon idő, hogy egy a Vatikán által létesitett egyetemen zsidó professzorok is fognak előadásokat tartani", — mondotta egy magasrangu vatikáni személyiség az ITA levelezőjének. A kongresszuson egyébként résztvettek Drontheim és Taubenschlag zsidó professzorok is.

Figyelem! Figyelem!

Magas Tátra!

Megnyilik december 1-én.

Uj Gyermek Pensio a Magas Tátrában.

Tátra Lomnicról jelentik, hogy a közismert Schreiber Pensio üzemét egy modern, minden komforttal ellátott uj villával bővitette ki, ezzel a hithü zsidóság régi óhaja teljesült, mert ezentul üdülésre szoruló gyermekeiket szigoruan megbizható zsidó otthonban helyezhetik el. Az elő- és utószezonban felnőttek részére is minden igénynek megfelelően lett a villa berendezve. Bővebb felvilágositást és prospektust készséggel küld:

Schreiber Mór
gyermekek és felnőttek Pensioja
Tatra Lomnic.

Az erdélyi zsidóság legkedveltebb találkozóhelye Bucureştiben

KATZ orth. כשר **restaurant**
BUCUREŞTI, Str. Carol 32. I. em.

Palesztinába

utazni szándékozók részére a legmegbizhatóbb információkat nyujt minden irányban, valamint kereskedelmi összeköttetéseket szerez a

PALESTINE INFORMATION SERVICE Tel-Aviv P. O. B. 1105.

(héber, magyar és angol levelezés).

Válasszal 100 lei értékü postabélyeg ellenében szolgálunk.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundaţia pentru Şcoală - BCU Cluj-Napoca.

Nippon országában az elveszett tiz zsidó törzs egyike él

A japánok áttérnek a zsidó hitre?

— Egy japán tudós kimutatta, hogy a japánok is zsidók —

A felkelő nap országa, ahol csodásan nyilnak a cseresznyevirágok és örökké szólnak az ágyuk, ismét magára vonta a világ figyelmét. Az események középpontjában azonban ezuttal nem a mandzsuriai ércmezők és nyersanyagforrások állanak, még nem is a Csendes Óceán hegemóniája. A rizsföldek ontják magukból a kalászokat és a selyemgyárak is dolgozzák a hernyók finom szálait. Minderről most nem esik szó. Elmult ezredek homálybaveszett utjait vizsgáljuk meg egy japán tudós kutatásai alapján, amelyek, ha valóban igaznak bizonyulnak, a század egyik legnagyobb kulturtörténeti eseménye lesz. Dr. Oyabe Jentichino japán tudós ugyanis nem kevesebbet állit, minthogy a japánok Izrael gyermekei és az elveszett tiz törzs egyikét alkotják. Dr. Oyabe történelmi kutfőkre hivatkozik, idézi Mózes öt könyvét és szilárd meggyőződéssel állitja, hogy a japánok, nem japánok, hanem zsidók. A ferdeszemü és nyugtalan japánok, akik távolkelet legkisebb földjét, de legmagasabb kulturáját, legfejlettebb civilizációját és legnagyobb katonai haderejét tudják magukénak, — eszerint szintén *szémiták*. Fél tőlük a hatalmas Kina és félnek az Egyesült Államok. Nagybritánia hegemóniája sincs biztositva, amidőn a japánok nyugtalankodni kezdenek. Az egész világot lázbahozta ennek a kis népnek tulfütött ambiciója és végül még kiderül róluk, hogy — zsidók.

»A japánoknak fel kell venni a zsidó hitet«

Ezt mondja dr. Oyabe professzor. Már több izben komoly formában javaslatot terjesztett be a japán minisztériumoknak erről. „Mi, akik Izrael „elveszett" de megtalált fiai vagyunk, nem imádhatjuk, csak Izrael Istenét. A mi hitünk Izrael hite, őseink Izrael ősei, vérünk — zsidó vér." Dr. Oyabe azonban nemcsak állit, hanem érvel is.

— Mózes öt könyvének első kötete, mondja a japán tudós, részletesen tájékoztat az özönviz történetéről. Nem tudom, hogy a zsidó nép történetileg megőrizte-e az özönviz emlékét. Japánban azonban emberemlékezet óta, mindig julius 17-én nemzetiünnepségek keretében emlékeznek meg az özönviz fordulójáról. A japán történelem tudósai és egyházfők tulajdonképen nem is tudják, hogy miért épen ezen a napon ünnepeljük az özönviz évfordulóját. Mózes első könyve azonban erről is tájékoztat (8-ik fejezet 4 vers): „... És a bárka megnyugodott végül a hetedik hónap 17-ik napján ..." A japánok tehát az özönviz megszüntének évfordulóját igen pontosan megünneplik. Ezen a napon a szent szekrényt kihozzák a templomból. A szekrényben egy arany madár van, amint zöld pálmaágat tart szájában. A japánok nem ismerik ennek a szymboliumnak sem valódi jelentőségét. De a Genezis 8. fejezetének 11. verse ezt mondja: „... Akkor egy galambot bocsájtottak ki, hogy meglássák, a viz leszállott-e a föld szinéről?..." — Ki tagadhatja-e ezekután — mondja a japán tudós, — hogy a japánoknak semmi kapcsolatuk nincs az elveszett tiz zsidó törzzsel?

Ábrahám botja, manna és Mózes kőtáblája

Dr. Oyabe tovább folytatja elbeszélését.

— Tokióban az ISA-templomban három szent kegyszer van, ugymint Ábrahám botja, egy szinarany tál mannával tele, és egy kőtábla, amelyre Mózes a tizparancsolatot felirta. Ezek a kegyszerek emberemlékezet óta a japán császárház birtokában vannak, amely a kegyszerekhez vezető ajtók kulcsait is őrzi. Senki élőnek, még a japán császárnak sem szabad ezeket, még az ajtókat kinyitni és a kegyszereket megtekinteni. Az értékek igen gondosan el vannak zárva az ISA templom rejtekeiben és arany brokáttal vannak letakarva.

Egy zsidó ujságiró megkérdezte egyszer dr. Oyabe t, hogy e történelmi kegyszereket miért nem adják át a jeruzsálemi héber egyetemnek. A japán tudós meglepetten tekintett fel a „tudatlan" kérdés hallatára és igy válaszolt:

— Szent értékeinktől mi sohasem fogunk megválni. Ezek a mi tulajdonaink, országunkban kell őket tartanunk, mert Istentől kaptuk. Mi is zsidók vagyunk, Isten kiválasztott népe, akik az Örökkévaló által megbizattunk a szent ereklyék őrzésével.

A sárga antiszemitizmus

— Ki hallott már arról, hogy Japánban antiszemita mozgalmak lettek volna? Mi soha sem fogjuk türni az antiszemitizmust, mert mi becsüljük és csodáljuk a zsidókat. Mandzsuriában a fehér-orosz emigránsok kisérleteznek zsidóellenes atrocitásokkal, de rövid idő mulva nyoma sem lesz ennek az antiszemita tendenciának, Nippon nem türi ezt.

A horogkereszt és a felkelő nap fiai

Nippon nem türi, hogy a zsidóknak bántódása legyen. A felkelő nap fiai, akik maguk is zsidó számba mennek, megvédik a szémita fajt. Csodálják Izrael fiait, nagyrabecsülik a zsidó nemzetet és szent templomaikban szémita eredetü kegyszereket őriznek ... De szövetséget kötöttek életre-halálra Európa nyugatján a Horogkereszt országával. Életre-halálra. Véd és dac szövetséget.

A történelem gyakran üz komisz játékot az eszmékkel és eszmék hordozóival.

A Harmadik Birodalom, miután sem a kontinensen, sem az uj világban, sem egyetlen földrészen nem talált szövetségre, messze, messze Kelet legtávolabbi részébe küldte el követeit, hogy az imperálista célokért küzdő Japánnal szerződést kössön. Japán elfogadta a feléje nyujtott jobbot és megpecsételték a szerződést.

Kezet fogott a Harmadik Birodalom, amely megveti és tüzzel-vassal pusztitja a zsidót, amely még távolról sem barátkozik olyanokkal, akiknek ereiben zsidó nagymamák vére csörgedez, kezet fogott Japánnal, amely csodálja Izrael fiait és amely dr. Oyabe profeszor és a szent könyvek tanusága szerint maga is szémita...

Keresve-kutatva, el kellett tehát menjenek a horogkereszt követei, hogy a sárga és ferdeszemü japánokkal kössenek barátságot, akiket még távolról sem lehetett szémitáknak gyanitani. Ha sárgák is, ha szinesek is, ha nem is árják, de nem is zsidók ... tartották bölcsen a fajteoretikusok nagyjai. De most már a gyanu ott marad árnyékukban, mégha dr. Oyabe profeszor kutfői nem is az igazat mondják ... Talán igen, talán nem ... Semmi sem bizonyos. Nippon fiai talán egy napon felveszik Izrael vallását.

Izrael elveszett törzseinek örök legendája igy tér vissza egyre a világ különböző tájékain. Most japán tudósok vállalják a szémita származás dicsőségét, vállalják Izrael eredetét és Mózes kőtáblájának tizparancsolatát. Nem megtört beleegyezéssel, nem a megmásithatatlan valóság kényszerével, hanem felemelt fővel, eltelve csodálattal a zsidó nép iránt...

A rövidet mindenből csak a német fajteoretikusok huzzák. Mert ha már a japánok is zsidók, akkor miben és kiben lehet-e még bizni ezen az elzsidósodott, szémita földkerekségen? . . .

Palesztinai hirek

Zsidómentes filmek Palesztinában. A Hitler rezsim, hogy gazdasági bázisát fenn tudja tartani, minden furfangot felhasznál, hogy pénzhez jusson. Igy Ausztriában állittatja elő a Palesztinába irányuló filmeket, természetesen az árja paragrafus szem előtt tartásával. Erre a csalásra rájöttek a palesztinai érdekeltek is és ugy a prágai, mint a wieni atelierekből kikerülő filmekre származási bizonyitványt kérnek, miszerint zsidók közremüködésével jöttek létre a filmek.

Visszautasitott arab panasz. Egy nagyobb arab küldöttség tisztelgett az angol főkormányzónál és panasszal éltek, hogy a zsidó bevándorlás és földvásárlás miatt, az arabok jogai veszélyeztetve lesznek. A főkormányzó a küldöttség megállapitásait, mint helyteleneket visszautasitotta.

Zsidó munkaadó zsidótlansága Palesztinában. Három zsidó munkás állt az angol biróság előtt azzal vádolva, hogy a Magdiel kolonián kitört sztrájk alkalmával őrségen állottak és megakadályozták az arab munkások foglalkoztatását. A sztrájk abból keletkezett, hogy zsidó ültetvényesek arab munkásokkal dolgoztattak. A biróság fejenként 6 font pénzbüntetést szabott ki, azon indoklással, hogy bár hazafias cselekedet részükről, amikor azt követelik, hogy zsidó munkaadók zsidó munkásokat foglalkoztassanak, de viszont ezt a nemes gesztust nem lehet az ültetvényesekre ráerőszakolni. A biróságnak kötelessége ugy az arab, mint a zsidó lakosokat egyaránt megvédelmezni.

A palesztinai klál cionisták koaliciós Exekutivét követelnek. A Tel Avivban megtartott országos konferencián egy egész sor rezoluciót fogadtak el a palesztinai politikára vonatkozólag. Tiltakozást jelentettek be elsősorban a Legislative Council terv, valamint a palesztinai kormányzat bevándorlási rendszabályai ellen. Köszöntötték a Ben Gurion és Jabotinsky londoni megállapodásait a cionista együttmüködésre vonatkozólag. Végül követelik, egy az összes cionista csoportokból álló koaliciós Exekutive megteremtését.

Az angol gőzhajózás és Palesztina. Egy, a Britisch Palestina társaság által megtartott közgyülésen F. H. Kisch ezredes is felszólalt és azt mondta, hogy rövid angliai tartózkodása alatt parlamenti vezetőkkel érintkezve reámutatott, hogy az angolok mennyire elhanyagolják a palesztinai hajózási összeköttetést és minden hasznot a külföldnek engednek át. Egy nagyobbszabásu lendületet csak akkor adhatnának ujra az elhanyagolt brit palesztinai hajózásnak, ha Palesztinát is bekapcsolnák az Imperial Preferencbe és a narancsekivitelt vámmentessé tennék a Brit birodalom imperiuma alá tartozó összes országokra.

Tel-Avivban sztrájkba akartak lépni a postások. Az utolsó pillanatban sikerült megakadályozni, hogy Tel-Aviv postaforgalma meg ne akadjon. Az ottani postások a tulórák megfizetését kérték és hogy a nyugdijasok közé vétessenek fel. E tulórázás kérdését megoldották, amennyiben honorálták a postások kérését, a többi kérésüket Londonba továbbitották eldöntés végett. Igy a sztrájkot elkerülték. Jellemző, hogy a postaforgalom a város rendkivül gyors fejlődésével nőttön nő és a postások még tulórákkal is alig tudják a forgalmat rendben lebonyolitani.

Az ország egyes részein rossz termés volt és ennek következményeképpen a főkormányzó, még szabadságra való elutazása előtt felszólitotta az egyes körzetek vezetőit, hogy tegyenek jelentést arról, hogy a kiadandó vetőmag segitségéből mennyire van körzetüknek szüksége. Erre a célra 7000 fontot szavaztak meg, aminek kiosztása rövidesen megtörténik.

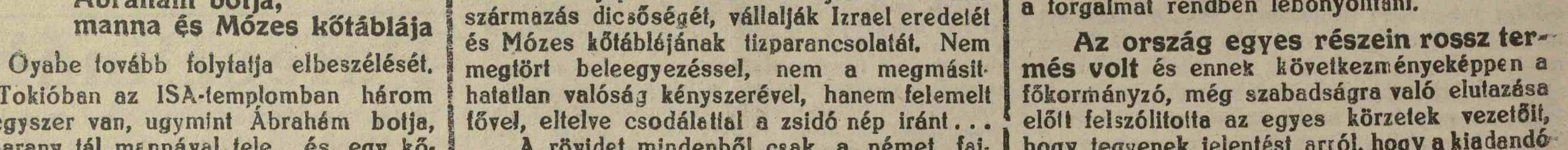

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

A careii hitközségi harcok a legcsunyább formában folytatódnak

Hatóság előtti denunciálások — a careii rabbiügy ujabb fejleményei

Careiből jelentik. Óriási feltűnést és még nagyobb visszatetszést szült Careiben és az egész környéken az a hir, amely szerint a zalau-i ügyészség december 28 án kiszáll Careibe, hogy vizsgálatot tartson annak a bünvádi feljelentésnek ügyében, amelyei a carei chaszid frakció adott be Horovitz Ábris főrabbi és hivei ellen. Harminc ember ellen tettek feljelentést, akiket sikkasztással, csalással és életveszélyes fenyegetéssel vádolnak. Feljelentették egyidejüleg Horovitz Ábis főrabbit, mert a följelentők szerint a főrabbi „bujtotta fel" hiveit a jelzett büncselekmények megtételére. A feljelentésben azt is kérik, *hogy toloncolják ki a főrabbit a városból. Nyolc embert külön azért jelentettek fel, mert nem a hitközség metszőjével vágattak, hanem más metszővel. Ezzel pedig megkárositották a hitközséget.*

Ugyancsak most került napvilágra az a denunciálás is, amelyet *Weisz Sámuel* somcuta merei hitsorsosunk ellen tettek a satumarei főrabbi hivei, akinek ebből az ügyből kifolyólag nagy kellemetlenségei voltak. Igy családját a chusti (Csehszlovákia) hatóságok előtt is feljelentették, amiből kifolyólag olyan kellemetlenségei származtak Weisz Sámuelnek, hogy családja hetekig vizsgálati fogságban volt. És mindez csak azért, mert nagyon exponálta magát a jelenlegi careii főrabbiért, akinek nagy hive.

Természetes, hogy ezek a denunciálások egész Északerdély zsidósága körében nagy feltünést keltenek és élénk izgalommal tárgyalják az eseményeket. Templomokban, uccákon, kávéházakban, élenken kommentálják azt az erőszakosságot, amelyet nem szünnek meg folytatni azok, akik mögött „erkölcsi hátvéd"-ként a jelenlegi satumarei főrabbi áll.

* * *

A zsidó közvélemény hamar megalkothatja magának véleményét fenti eseményekkel kapcsolatban. Ez már az erkölcsi züllésnek legmagasabb foka, hogy belső zsidó harcok, két rabbi-család dinasztikus érdekeinek szembenállása állandóan foglalkoztassa a hatóságokat és a legcsunyább bünökkel, mint csalás, sikkasztás stb. vádolják csak azért a zsidó hiveket, amiért azok nem szegődnek egy rabbi táborába. Ez megalázza — joggal — a hatóságok előtt a zsidóság tekintélyét és presztizsét és szégyent hoz az egész romániai zsidóságra. A hatóság kötelességét teljesiti majd, amikor a panaszokat kivizsgálja és csak azt szeretnénk, ha a reméltetőleg alaptalan rágalmazások értelmi szerzői ellen, a zsidó közélet belső zavartalansága érdekében, — elrettentő például — megfelelő eljárás indulna. A zsidó közvélemény pedig vésse emlékezetébe, hogy a lehető legnagyobb bün zsidó szemmel, a denunciálás, akit még Jomkippurkor is isteni parancs lebunkozni.

Német zsidó menekültek sorsa

A francia kormánnyal folytatott tárgyalás, a német zsidó menekülteknek letelepedésére vonatkozólag kecsegtető eredményt mutat. *Ugyanis a francia kormány hajlandónak nyilatkozott 6000 menekültnek munkavállalási engedélyt adni.* A Franciaországból kiutasitottakat pedig igyekeznek lassanként, a zsidó organizációk — más országokban elhelyezni.

Brüsszelben egy zsidó deputáció tárgyalásokat folytatott a belügyminisztériumban müködő menekült bizottsággal, hogy a Belgiumban tartózkodó zsidó menekültekkel szemben foganatositott rendszabályokat enyhitsék. Ennek folytán rendelet ment a rendőrhatóságokhoz, hogy a zsidó menekülteknek tartózkodási engedélyt adjanak, amig beutazási engedélyük a tengerentuli országokba meg nem érkezik. Egyidejüleg több letartóztatott egyént szabadlábra helyeztek.

Egy Németországból elmenekült orosz zsidónő, Czerwonagurska, akit Franciaországból kiutasitottak, a kiutasitási végzés kézhezvétele után, 8 hónapos gyermekével együtt a Szajnába vetette magát. Kimentették ugyan, de a kiállott izgalmaktól, elméje teljesen elborult. Egy másik kiutasitott zsidónő, aki szintén a Szajnába ugrott, csak holttestét tudták a hullámokból kihalászni.

— **Erélyes cseh tiltakozás az antiszemitizmus ellen.** Karl Csapek világhirü cseh iró manifesztációban fordul az egyetemi ifjusághoz és rosszalását fejezi ki, hogy antiszemita tüntetésekhez adta oda magát. Érdekes vezércikkében többek között azt irja. **»Beszéljünk csak egymás között. Kiadtátok a jelszót. hogy »le a zsidókkal«! Kérdezzétek csak meg az antiszemita Strbsibnit, hogy ő ist azt kiabálja-e. hogy le a zsidókkal, amikor sajtójában zsidó hirdetések jelennek meg. Kérdezzétek meg Hadacsot a Gyáripar vezértitkárát, hogy ő használja-e a jelszót, amikor a gyáriparosok szövetségének gyülésén részt vesz, ahol 352.000 Kc. jövedelmet zsebel be. És ezektől engeditek vezettetni magatokat. Nézzetek körül a demokratikus Francia és Angolországban vagy a fasiszta Olaszországban, hogy használják-e ezt a jelszót? Ez kizárólag Hitlerországnak és csatlósának, a nemzeti szociálista Ausztria jelszava. Ti biztosan nem akarhatjátok, hogy a ti hazátok ezeknek a sorsára jusson. De azt sem akarhatjátok, hogy a harmadik birodalom utánzóinak tartsanak benneteket. Antiszemita kirohanásaitokkal, hazátoknak csak ártalmára vagytok és csupán Göbbelsnek tesztek vele szolgálatot.«**

— **Ujabb formája a bojkott harcnak.** Lengyelország különböző vidékeiről érkeznek jelentések, hogy a radikál nacionalisták által eddig vezetett földalatti bojkott mozgalom a zsidó kereskedők ellen, most már kezd élesebb formában kibontakozni. *Kielceen ismeretlen hulligánok büzbombákat dobtak a zsidó üzletekbe, mozikba és társadalmi egyesületekbe.* Két keresztény ifjut, akik büzös folyadékot dobtak egy csemegekereskedésbe letartóztattak. A zsidó hitközség küldöttségileg felkereste Kielc polgármesterét hogy vessen véget a terrorisztikus fellépéséknek.

— **Nem léptettek életbe rendszabályokat a zsidók ellen Franciaországban.** Külföldön olyan hirek keringtek, mintha Franciaországban, akár törvény vagy rendelet utján olyan rendszabályokat foganositottak volna az ott élő bevándorolt zsidókkal szemban, amely antiszemita gondolkodásra vezethető vissza. Ezeket a hireket hivatalosan megcáfolják, mert nem tehető fel, hogy Európának legszabadabb és legtolerálnsabb államában zsidóellenes rendszabályokat hozzanak. Nem létezik egyetlen hatóság részéről sem olyan rendszabály, amelyet akár a bevándorolt, vagy az ottlakó zsidók ellen fogannositottak volna; az idegenek munkavállalását szabályozó rendelet, a munkanélküliség leküzdését célozza és egyformán vonatkozik minden nemzetiségre, de egyáltalában nem irányul a zsidóság ellen. *Zsidóellenes intézkedések Franciaországban sem de jure, sem ge facto nem léteznek.*

— **Franciaország és a zsidó kisebbségeknek** a nemzetközi antiszemitizmus elleni Liga kongresszusa alkalmával megtartott diszbanketten felszólalt a volt francia miniszterelnök *Paul-Boncour* és emlékeztetett arra, hogy 1933 évben, a felsősziléziai zsidók megkeresésére, Franciaország összehivatta a Népszövetséget, hogy a kisebbségi sorsban levő zsidók jogviszonyaival foglalkozzék. Ennek dacára Németországban mégis rendkivüli rendszabályokat léptettek életbe a zsidókkal szembén azon indokolással. hogy ez belügy, amibe a többi államoknak beleszólása nincsen. *Paul-Boncour kijelentette, hogy azért csatlakozik a nemzetközi antiszemitizmus elleni harchoz, mert ez a harc nem egyébb, mint védekezés a jogfelbomlás ellen.* Paul-Boncour beszédét szikretávirat vitte szét az egész világ minden részébe.

Egyesületi hirek

Bármicve ünnepély Butyeniben (Butyinban). Kedves családi ünnepélyen vett részt Butyin zsidó társadalma. Schwartz Jakab kereskedő Mayer nevü fia lett Bár-Micvo. Az ünnepélyen megjelent Schwartz Emánuel sebesi volt hitközségi elnök, az ünnepelt nagybátyja is és kellemes meglepetést keltett, hogy a kiddus alkalmával az ünnepelt ifju szép talmudi gondolatokkal felépitett droset mondott, amit a jelenlevők nagy tetszéssel fogadtak. Innen az ünneplő közönség átvonult a hitközség tanácstermébe, ahol dr Spéter Avrám hitközségi titkár vendégelte meg Butyin zsidó társadalmát azon alkalomból, hogy ügyvédi irodáját megnyitotta. B. M.

—

Az aradi Ceire Mizrachiban szép munka indult meg. Téli kulturmunkája megkezdődött. A csoport a közelmultban tartotta meg rendes évi közgyülését, mely a következő uj vezetőséget választotta: Diszelnök: Neuländer Elijáhu. Öttagu vezetőség: Fischer Fischel, Niszel Adolf Paszternák Bernát, Schapira S. és Weiszmann Simon. Fegyelmi bizottság: Neuländer Elijáhu, Adler Andor és Gertner Zwy.

—

A satumarei Mizrachi ifjuság Chanuka-ünnepélye szombaton este zajlott le, amelyen szépszámu közönség vett részt. Dr Fejes Lajos üdvözlő szavai nyitották meg az ünnepélyt, lelkes beszédet intézve az ifjusághoz. Utána Kohn Jicchak a „Datenu" szerkesztője mondott ünnepi megnyitó beszédet, a chanuka jelentőségéről. A következő szám a chanukagyertyagyujtás volt. Wald József főkántor és kórusa a „Moozcur"-t énekelték el. Ábrahám Efraim saját versét szavalta. Utána Sárkány Sándor rendezésében egy drámát adott elő az ifjuság: „Bojbereki Chanuka mécses" cimmel. Az egyfelvonásos müben Riedermann Ernő játszotta a főszerepet. Nagy sikert ért el Glück Ernő humoros szavalatával. A nivós müsort dr Katz Izsó konferálta. A jól sikerült estély megrendezéséért Ordentlich Viktort, Sárkány Sándort, valamint Neubauer Sámuelt, Friedmann Elzát, Stern Jenőt, Brecher Ernőt, Glück Ernőt, Majer Irént, Weisz Gizsit, Fischbein Ernőt, Riederman Ernőt, Reichmant, Goldsteint és Volt illeti dicséret

—

Az aradi Talmud Tóra egyesület a mult héten rendezte meg, minden évben szokásos bankettjét. Szófer Chaim főrabbi lendületes beszédben méltatta a Talmud-Tóra jelentőségét és a zsidóság közismert áldozatkészségére hivatkozva, felhivta a szép számban összegyült közönséget, hogy kövessenek el mindent arra nézve, hogy a Talmud-Tóra további munkájának menete, zavartalanul biztositva legyen. Deitel kántor és énekkarának énekszámai után, a jelenlevők — nagy áldozatkészséget tanusitva — azonnali gyüjtést rendeztek, amelynek során 25 000 lei gyült össze a Talmud-Tóra javára.

— **Pénzügyi müveletek kikapcsolása a templomban.** A hamburgi Izr. Familienblatt, fölvetette a kerdést, helyes-e, hogy még mindig nagy pénzügyi tárgyalások folynak a zsinagógákban a Tóra előtt a „snóderolás" körül, amint hangosan kihirdetik, mint a tőzsdén: „adok ennyit, adok ennyit" és az ájtatos közönség tetszést nyilvánit vagy szörnyüködik, becsüli és taksálja a felhivott adakozót stb. Nem volna-e helyesebb ezt az egész pénzügyi müveletet a zsinagógából kikapcsolni, vagy legalább is csendben a héber „matana" (adomány) szóval jelezni, ahelyett, hogy közben hangosan beleillesztik a misebérach héber szövegébe baavur senódár harminc márkát a hitközség javára stb. venómár omén . . . Mindenesetre legalább is szerényebbre kellene hangolni a felajánlásokat és a velük kapcsolatos diskurzusokat is. — Elvégre a templom nem kell, hogy tőzsde legyen.

— **Zsidó tanulók kényelmetlen helyzete Bécsben.** A volt császárváros összes nem-zsidó iskoláiban kitették a feszületet és mivel az iskolákban a hittanórák előtt el szokták mondani a S'má-t, megtörtént, hogy zsidó diákok stilszerütlennek tartották a más vallás jelképe előtt elmondani a zsidó hitvallomást. A hitiantanárok erre megmagyarázták, hogy éppen ebben a helyzetben a zsidó hitvallomás elmondása az önérzetnek és a hithez való ragaszkodásnak a kifejezése. Természetesen a dolog nem olyan egyszerü, már csak azért sem, mert szomoru, ha a zsidó gyermek csak hittanóra előtt mondja a S'má Jiszroél-t. Mindenesetre jellemző a mai bécsi helyzetre.

— **Házasság.** Leichner Iby, Leichner József ismert oradeai nagyiparos bájos leánya és Dr. Kertész Tibor ügyvéd házasságot kötöttek.

— **Intelligens, szerényigényü urileány,** rituális háztartás vezetésére ajánlkozik. — Cim a kiadóban.

Pintér & Co. (Weisz)
Tükörgyár és üvegcsiszolda.
Kül- és belföldi üvegnagyraktár,
Arad, Str. Ioan Calvin 39

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

RÖVID HIREK

BÉCS. Silberbusch nagy héber iró Bécsből Palesztinába költözött. Tisztelői és barátai egy bizottságot alakitottak 80 éves jubileumának megünneplésére. Egyben elhatározták müveinek 3 kötetben való kiadását, ami a héber irodalmi körökben roppant lelkesedést váltott ki. Silberbusch 60 éve fejt ki tevékenységet a héber literaturában és még munkatársa volt Percz Smolenskinak a „Heschachar"-ban — Az utóbbi időben erős téritési akcióba kezdtek a katholikus misszionárusok, amiért is dr David Feuchtwang nagyrabbi tiltakozását jelentette be a kormánynál.

—

WAWREZ. (Varsó mellett) letartóztatták 13 radikális nacionalistát, akik Grünberg zsidó gyógyszertárába bombákat dobtak és a tulajdonos sulyosan megsebesült. A letartóztatottak I. Friedmann zsidó lakásába is bombát dobtak, hol a berendezésben tetemes kárt okoztak.

—

BREST-LITOVSK. Ideérkezett Stavsky, aki fővádlottja volt az Arlozoroff pernek. A legközelebbi napokban Varsót fogja meglátogatni.

—

KRAKAU. 1935 Január 9 én a revizionista cionisták 6-ik kongresszusát Krakauban tartják meg. A választások december 16 án lesznek. A kattowitzi krizis óta ez az első konferencia, amiért is nagyon mozgalmasnak igérkezik.

—

VARSÓ. 700 diák, akik vizsgadijaikat nem tudták megfizetni, a zsidók lakásai elé vonult, hozzájárulást követelve, hogy tanulmányaikat tovább folytathassák. Ezalatt egy másik csoport a községházát szállotta meg, ahol az előljáróság heves vita után 5000 zloty hozzájárulást szavazott meg. — A Grünbaum vezetése alatt álló radikális cionisták tárgyalásai, az allgemeine cionistákkal fiaskóval végződött. Ez onnan eredt, mivel a radikális cionisták azon követelését, hogy a „Histadruth Haovdim" ismertessék el egyedüli munkás organizációnak, a másik cionista árnyalat nem akarta elfogadni. — A palesztinai hivatal 63 certifikátot küldött a „Welos" hajón tartózkodó lengyel zsidóknak. Ezáltal némileg enyhülni fog a 380 zsidó sorsa, akiket a hajóról nem engedtek kiszállani, hogy Palesztinában partra szállhassanak. — A napokban 600 bevándorló indult el Palesztinába, köztük Heftmann zsidó ujságiró is, aki a „Doar Hajom" szerkesztését fogja átvenni Palesztinában.

—

SZÓFIA. A zsidó lakosság körében kinos feltünést keltett, hogy Boris bolgár király megjelent Franck náciminiszter előadásán és a zsidók elleni kirohanását élénk helyeslésssel kisérte.

—

MOSZKVA. A napokban megjelent kormánydekrétum szerint, az országvédelmi néj biztossághoz kinevezett 80 tag közül, 9 zsidó is van. Közte van Jan Apernik a népbiztos helyettese. Jakir, az ukrainai haditest parancsnoka és a másik 7, a légi védelem legfontosabb pozicióiban foglalnak helyet.

—

NEWYORK. Több mint 300 rabbi tartott konferenciát, amelynek keretében megtárgyalták, hogy miképpen lehetne ellenőrizni a kóser hus forgalomba hozatalát. Utasitották a rabbikat, hogy személyesen gyakorolják az ellenőrzés nehéz, de fontos munkáját. Minden mészárszék és baromfikereskedő a rabbinátus felügyelete alá helyezendő. Ezen határozatról értesitették az összes imaház egyesületeket. — Az amerikai zsidó munkások országos kongresszusán elhatározták a palesztinai zsidó munkások segélyezését, amelynek céljaira egy 250.000 dolláros alapot létesitenek. — Jabotinsky Vladimir, a revizionista cionisták világszövetségének elnöke, a közeljövőben Amerikába érkezik, ahol az Egyesült Államok és Kanada különböző városaiban fog propaganda előadásokat tartani. Érdekes megemliteni, hogy fogadtatására egy 250 tagu fogadóbizottságot alakitottak.

—

LEMBERG. Az összes egyetemi fakultásokat bezárták. Ezen intézkedésre az szolgáltatott okot, hogy az egyetemi hallgatók, akik egy uccai tüntetésből kifolyólag elesett társuk emlékére tartottak összejövetelt — ne ismételhessék meg legutóbbi antiszemita kilengéseiket.

—

COSTARICA (Középamerika) zsidó lakossága, számszerint 350 család a newyorki „Hias"-hoz fordult, hogy interveniáljon a rendkivül elterjedt zsidó heccek megakadályozása végett, amit a „Cion bölcsei jegyzőkönyve" terjesztésével idéztek elő. Ezt a szennyiratot egy német központ irányitja a béke megbontására.

—

BRÜSSZEL. H. Georg Rubin az általánosan ismert cionista vezér most töltötte be 60. életévét, amely alkalomból barátai nagy bankettel rendeztek tiszteletére.

—

RÓMA. Az olasz zsidó hitközségek egyesülete elhatározta, hogy Tripoliszban egy uj zsidó hitközséget létesitenek, amelynek főrabbijává már ki is nevezték dr Castelbolognezit.

—

TRIESZT. A hatóságok elrendelték a régi getthóból még megmaradt 40 háznak a lebontását. A lebontásra itélt épületek között van egy 1798 ban épült templom is, ahonnan azonban az érdekesebb tárgyakat a városi muzeumban fogják elhelyezni.

—

JERUZSALEM. N. Szokolov, a Cionista Világszervezet elnöke, résztvett egy bucsuünnepélyen, amelyet a K H. rendezett tiszteletére azon alkalomból, hogy eltávozik az Erecből és visszatér Európába.

— **Halálozások.** Sulyos veszteség érte a timisoarai (temesvári) józsefvárosi orth. templom előljáróságát, templomgondnokának, *Königsberg* Emilnek elhunytával. Az elhunyt, mint a józsefvárosi Talmud-Tora pénztárnoka jótékonyságáról volt közismert. Nagy részvét mellett temették el. — Hirtelen, 58 éves korában hunyt el Oradea zsidó iparostársadalmának egyik ismert és becsült tagja *Mandel* Béla fodrászmester. Mandel Béla évtizedeken át az oradeai vallásos zsidóság kedvenc borbélya volt, aki minden jótékonysági akcióban tevékeny részt vett. Szorgalmas, derék, vallását és zsidóságát nagyon szerető ember volt, akinek hirtelen elmulta sokakat megdöbbentett. Temetésén az oradeai zsidóság nagyszámban vett részt és Fuchs Benjámin főrabbi bucsuztatta szivbemarkolóan. Kiterjedt család gyászolja.

— **Kupfer Jakab halála.** Chanuka ötödik napján halt meg az oradeai zsidó tanitói kar nesztora 84 éves korában, az általánosan közbecsülésben álló Kupfer Jakab, aki 40 esztendőn át tanitotta a vallás törvényére, hittanra, Talmudra a zsidó ifjuság tizezreit. Kupfer Jakab ahoz a generációhoz tartozott, amely mindinkább kiveszőben van. A puritán, józan, szelid abszolut vallásosságot revelláló igazi zsidó tanitó tipusa volt, aki békésen tanitott és nevelt évtizedeken át és a sok-sok tanitványa, a zsidóság diszeivé és becsületére váltak. Kupfer Jakab igazi jó ember volt, derék, vallásos és végtelenül becsületes, akinek megadatott, hogy teljes szellemi frisseségében éljen az emberek tisztelete és becsülése fényében, családja és tanitványai példájaképen. Amilyen csendes és harmonikus volt élete, olyan volt elmulása is. Temetésén kivánságára heszped nem volt, de a nagy tömeg, amely kikisérte, volt bizonyitéka annak, hogy sokan szerették és becsülték. Gyászolják fiai Kupfer Dávid, és József, oradeai tekintélyes kereskedők, valamint kiterjedt rokonság.

— **Zsidó meghivottak az angol királyi lakodalmi ünnepségeken.** A kenti herceg és Mária hercegnő esküvője alkalmából, az angol királyi pár számos zsidó előkelőséget hivott meg az ünnepségekre. Ezek között dr I. H. Hertz a brit birodalom főrabbiját, Lord Reading volt indiai alkirályt és a Rothschild család több tagját. Nevezettek a hivatalos fogadtatáson is részt vettek, ahol a világ uralkodóinak képviselői és a főnemesség reprezentánsai voltak jelen. Dr I. H. Hertz nászajándékkép a mátkapárnak átnyujtotta a „Book of Jewish Thoughts" (Zsidó gondolatok és gondolatok a zsidóságról) müvének egyik diszpéldányát.

— **Egy zsinagógát levegőbe röpitettek.** Aehaus (Westfália) városkában az éj leple alatt dinamittal felrobbantották a zsidó templomot. A templom a robbanás következtében teljesen megsemmisült.

— **A bécsi hitközség különválásának politikai háttere.** A bécsi ortodox zsidóság akciót inditott meg és képviselői utján kormányhatósági engedélyt kért, hogy szeparizálhassa magát a bécsi nagy hitközségtől. A bécsi ortodox zsidóság egyrésze eddig is külön csoportusult a „Schiffschul" keretében, amely templom köré tömörültek eme vallásos csoportnak összes megnyilatkozásai és intézményei A Schiffschul önálló rabbisága intézte eddig is a hivek vallási ügyeit és csak rabbiságának felügyelete alatt forgalomba hozott rituális cikkeket fogadtak el a konzervativebb elemek. Külön iskolájuk és Talmud Tórájuk gondoskodott a gyermekek vallásos neveléséről. *A Schiffschul azonban eddig még sem volt független hitközség, mert az eddigi osztrák törvények értelmében egy egységes közigazgatási területen csak egy zsidó hitközség lehet.* Igy volt ez évtizedek óta. — *A mai osztrák kormányrendszer, valószinüleg antiszemita veleitása folytán, politikájának törekvéseit és elgondolásait látja erősbitve, a zsidó erők és a hitközségek megosztásában.* Az események ezen megállapitásunkat igazolni látszanak és ép ezért nem tudunk ma speciálisan Ausztriában a vallásos zsidóság különválásáért olymódon lelkesülni, mintha az nyugalmas, békés, konszolidált időszakban történne. *A jelen rendkivüli válságos időszakban a zsidóságnak inkább egységesitésére, erőinek csoportositására, mint szétforgácsolódására van szüksége.*

ZSIDÓ HUMOR

ÉS KIS ZSIDÓ TÖRTÉNETEK

Gazdag, mint Korach . . .

Miért mondják, hogy valaki „gazdag, mint Korách" amikor irva vagyon, hogy Korachot mindenestül elnyelte a föld? Igy kérdi a néphumor. És igy adja meg felelet: A zsidóknál rendesen könyen mondják rá valakire, hogy „gazdag ember" és amikor meghal, kiderül, hogy nem hagyott maga után semmit, Korachnál azonban irva vagyon, hogy „elnyelte a föld őt és egész vagyonát". Tehát egészen biztos, hogy csakugyan „gazdagon halt meg" . . .

Lefele

Két hitsorsos találkoznak az uccán.

— Na — mondja az egyik — hogy megy az üzlet?

— Kanálka.

— Mi az, hogy kanálka?

— Lefele . . .

Logikus érvelés

Reb Jankel éjfélután 2 órakor folcsenget egy előkelő hires orvost és türelmetlenül mondja neki:

— Doktor ur, jöjjön gyorsan a lakásomra, a feleségem nagyon rosszul van.

Az orvos gyorsan magára kapja a ruháit, odarohan Reb Jánkelhez, megvizsgálja az asszonyt, aztán dühösen ráordit Reb Jánkelra:

— Ezért hivott maga engem ide éjszaka? Hiszen az asszonynak nincsen semmi komolyabb baja. Miért nem jött nappal?

— Hát tetszik tudni, doktor ur, — exkuzálja magát Reb Jankel — én egy nagyon szegény ember vagyok és nem tudok honorárium ot fizetni. Gondoltam ha már idefárasztom a doktor urat, legalább nem rabolom el a drága hivatalos idejét.

Felháborito kérdések

A hitközség elhatározta, hogy társasvacsorát rendez és evégből összegyüjtötték 5000 leit és átadták a vendéglősnek, aki szintén hitközségi tag, hogy ebből lássa el a vendégeket.

A társasvacsora után felszólitják a vendéglőst, hogy számoljon el.

— Mit számoljak el, — mondja — elment a pénz.

— Na ja, de mire ment el?

— Hogy hogy mire ment el? Kellett két mázsa liszt.

— Azt a malomtulajdonos küldte ajándékba.

— Kellett egy mázsa hus.

— Azt a mészáros küldte ajándékba.

— Kellett ötven kiló cukor.

— Azt a füszeres adta.

A vendéglős erre dühösen az asztalra csapva ordította:

— Hát só, meg paprika nem kellett?

Jó kivánság

A hires antiszemita végigmegy az utcán és meglát egy zsidót, aki az üzlete ajtajában áll. Odamegy hozzá és megkérdi:

— Sie sind ein Jud?

— Ja.

— Und wie alt sind Sie?

— Sechzig bis hundert.

— So? Und was glauben Sie, wie alt bin ich?

— Fünfzig bis einundfünfzig.

Esküvő

Az ember néha még a házasság gyönyörü intézményéből is tréfát üz. Igy esett meg, hogy amikor két régi jóbarát találkozott:

— Szervusz — mondta az egyik — mi az, miért nem jöttél le tegnap a kávéházba?

— Mert egy esküvőn voltam — felelte a másik.

— Szép volt?

— Fenét! Még most is borsódzik a hátam, ha rágondolok.

— Kinek az esküvője volt?

— Az enyém.

Akinél minden meg van számlálva

Eliazár benősül egy üzletbe, de az anyóse nagyon vigyáz a kezére ugy, hogy az ő tudta nélkül egy bani sem vehet ki a kasszából.

Egyik napon az anyós sulyosan megbetegszik. Orvost hivnak hozzá, az alaposan megvizsgálja, azután félrehivja Eliazárt és ezt mondja:

— Kötelességem önnel az igazat közölni. Anyósának meg vannak számlálva az órái.

— Mbach, — legyint erre Eliazár — majd őnála nem lesz valami megszámlálva . . .

A masümed baja

Egy kitért zsidó panaszkodik egyik barátjának:

— Rémes kérlek ezzel a kitéréssel, nem akarják elfelejteni az emberek, hogy zsidó voltam.

— Nem értelek, — szólt a barát — miért panaszkodol. Hiszen beveltek a legjobb keresztény társaságba az egyházközségnél előkelő funkciód van, a keresztény kaszinóban is vezető szerepet játszol, mi bajod van még?

Igen, igen barátom, ez mind igaz, én járok hozzájuk, ők járnak hozzám, előkelő keresztény pozicióim is vannak és valamit mégse tudok elérni.

— Mit?

— Azt, hogy ha megjelenek valahol, ne diesérjék rögtön a zsidókat.

Az előrelátó feleség

— Ha nem a feleségem, akkor a tolvajok az éjszaka kiüritették volna a zsebeimet.

— Hogyan a felesége észrevette a tolvajokat?

— Nem, csak ő már megelőzte őket.

Chirieşi „Tipografiei Româneşti" Oradea, Aleea Romei No. 2. — Telefon 87.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școala - BCU Cluj-Napoca.